NĂM THỨ MƯỜI. — SỐ THỨ 1667 MỖI SỐ : 0$02 NGÀY THỨ SÁU 6 OCTOBRE 1922

Trung Bắc Tân Văn

DEPOT LEGAL 441

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

BÁO HỘI

	Báo hội (gửi đi các tỉnh bằng đường bưu điện)	Báo hội (gửi đi các tỉnh bằng đường tàu)	Báo hội (gửi đi Trung-kỳ và Lào)	Báo hội (gửi đi Nam-kỳ, Cao-miên và Pháp)	Báo hội (gửi đi ngoại-quốc)
Một năm	6$00	6$00	6$30	6$30	9$00
Các làng và Các công-sở	»	8.00	8.00	8.00	»
Sáu tháng	3.00	3.50	3.20	3.30	4.50
Ba tháng	1.50	1.75	1.60	1.65	2.25
Một tháng	0.50	0.60	0.55	0.60	0.75

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61-63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : F. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN VINH
Rédacteur en chef : PHẠM HUY LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN VĂN LUẬN

Adresse télégraphique :
TRUNG BẮC TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 180

ANNONCES

Décomptées à raison de 3 lignes au centimètre de hauteur, sur 0m065 de large.

1re page
- Une seule insertion. . . . 0$30 le c/m
- Par contrat annuel
- Par centimètre et par insertion. . . . . 0$18 le c/m

Réclame dans la 1re page. . . . 2$ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1$56 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Kỳ hội-đồng Tư-vấn Nghị-viện Bắc-kỳ

Hội đồng Tư-vấn nghị viện Bắc-kỳ đã bắt đầu khai hội thường-kỳ khóa năm 1922 từ ngày 2 Octobre. Kể Tư-vấn nghị-viện Bắc-kỳ ta có trước Trung-kỳ và Cao-mên đã lâu, phát khởi ra tự đời quan Thống-sứ Paul-Bert mà thật thành lập tự đời quan Toàn-quyền Klobukowski trong năm 1908. Lần này khai hội là lần thứ mười làm mà quốc-dân ta đã được hoan nghênh một cái thịnh-điển đường-hoàng rực rỡ của nhà-nước Bảo-hộ kiến thiết ở xứ ta. Ấy Tư-vấn nghị viện ở Bắc-kỳ ta thành lập đã mười lăm năm nay, khai hội cũng không phải một lần này là mới; nhưng xem ra trong quốc-dân ta phần nhiều cũng còn chưa hiểu cái thâm ý của nhà-nước Bảo-hộ lập ra Tư-vấn nghị-viện là thế nào, cái ích lợi của chính-phủ và của quốc dân về sự khai hội Tư-vấn nghị-viện ra làm sao, các ông nghị viên Tư-vấn nghị viện có những cái chức vụ gì và quốc-dân ta có được cái hi-vọng gì về sự kết quả ấy. Nhân lại đến kỳ khai hội, tưởng nên nhắc lại cho quốc dân ta ai nấy đều biết rõ cái nguyên ấy một sự tổ-chức rất khéo trong cơ-quan chính-trị ở xứ ta.

Ta đừng nghe thấy hai tiếng «nghị-viện» mà đã vội tưởng ngay là một cái cơ-quan lập pháp như là dân nghị-viện ở các nước bên Âu-châu, các ông nghị-viện được lấy cái danh nghĩa đại biểu quốc-dân mà cả lòng cao tiếng ở chốn nghị trường, quyết nghị điều này, chất vấn điều khác. Nhưng ta cũng đừng khinh thường quá mà cho là một cái nghị hội chỉ có xác mà không có hồn, một năm khai hội một lần chẳng qua làm cho bị lệ, nghị viện không có quyền được bàn bạc điều gì cả, mà ủ có bàn cũng vị tất chính-phủ đã để vào tai. Trước hết ta nên hiểu rõ cái thâm-ý nhà-nước Bảo-hộ lập ra Tư-vấn nghị-viện là thế nào? Nhà nước Bảo hộ đã lấy khai hóa dân ta làm trách-nhiệm, thì việc hành chính cốt phải mưu làm sao hưng lợi trừ hại được cho dân ta; muốn mưu hưng lợi trừ hại cho dân thì tình thế lợi hại trong dân không biết rõ sao được; mà cái lợi hại thực đó hỏi từng người dân không được, chỉ bằng ở mồm quan lại cũng không xong, tất phải tìm những người đứng ngoài vòng quan lại mà ở trong đám nhân dân, có học-thức, có kinh-nghiệm, am thục tình thế lợi hại trong dân, mà hỏi ý kiến về các việc có lợi hại quan-hệ đến dân, mới có thể tin cậy được. Ấy cái thâm-ý nhà-nước Bảo-hộ lập ra Tư-vấn nghị-viện là thế.

Nhà-nước Bảo hộ đã sẵn lòng dung nạp ý kiến của các ông nghị viên, thì các ông nghị-viên có thể đem hết cái tình thế lợi hại trong dân mà giải bày cho nhà nước Bảo hộ biết; quả cái ý-kiến ấy mà thật là xác đáng, thì lợi của dân bởi đó mà hưng được, hại của dân bởi đó mà trừ được, chính phủ không đến nỗi cảnh trương thất-thố, mà nhân dân được thụ huệ vô cùng. Ấy là cái lợi ích của chính-phủ và của nhân-dân về sự khai hội Tư-vấn nghị-viện.

Cái chức vụ của các ông nghị-viên là thay quốc-dân mà giải bày tình thế lợi hại trong dân cho nhà-nước Bảo hộ biết; cốt nhất phải lấy một lòng thành-thực mà đem hết cả học-thức kinh-nghiệm của mình giúp dân giúp nước trong những việc ích lợi chung; chính-phủ giao cho bàn bạc một sự gì thì gia công mà lần hỏi đầu đuôi trong sự ấy, rồi đem đối-chiếu với cái thực-tình hiện trạng trong dân gian, châm-chước thương-lượng, tìm ra cái lẽ gì vừa ích quốc vừa lợi dân thì giải bày cho nhà-nước Bảo-hộ biết; nói tóm lại là ở vào cái địa-vị làm người cố-vấn của chính-phủ, làm kẻ đại-biểu của nhân-dân.

Có cái chức-vụ các ông nghị-viên như thế, thì cái nơi nghị-hội thật là cái trường luyện tập chính-trị rất tốt cho dân ta. Cái khiếu chính-trị của dân ta bế-tắc đã mấy nghìn năm nay, bây giờ nhà-nước Bảo-hộ tìm cách mà khai thông cái khiếu ấy cho dân ta là có ý mong cho dân ta tập một ngày một quen, học một ngày một tiến, dần dần biết được cái cách bàn bạc và quản-trị các việc công; đến bây giờ thì nhà-nước Bảo-hộ lại hẹp gì mà chẳng cho ta được tham dự chính-trị ở chốn nghị-trường; may ra sau này các ông nghị-viên Tư-vấn có thể thành là dân nghị-viện nghị-viên, mà Tư-vấn nghị-viện bây giờ sẽ thành hẳn là cái cơ quan lập pháp. Quốc-dân ta đối với sự kết quả ấy chẳng là có một cái hi-vọng rất tốt đư?

Cái ngày kết quả đó chưa biết đến bao giờ, mà kết quả thế nào còn tùy ở cái công phu người mình luyện tập. Chúng ta ngày nay hẳn chỉ nên biết rõ cái thâm ý của nhà-nước Bảo-hộ lập ra Tư vấn nghị-viện và cái chức-vụ của các ông nghị-viên, chớ nên xa vọng mà việt quá cái trình độ của mình, cũng chớ nên khinh thường mà tự tuyệt cái hi-vọng của mình, thứ nhất là đừng mong lợi dụng cái cơ-quan quí báu của nhà nước Bảo-hộ ban-bố cho cả quốc-dân mà giỏ cái thủ-đoạn xu danh trục lợi. Các ông nghị viên có giải bày được cái tình thế lợi hại thực trong dân cho chính-phủ biết, mà chính phủ cũng để lòng lựa những lời xác đáng mà thải dụng cho, thì cái lợi ích của quốc-dân ta cũng không phải là nhỏ vậy.

T.

KỲ TÊN KHÔNG RÕ

Bản-quán xin nhắc người mua báo khi có việc gì viết thư đổi hỏi bản-quán, thì nhớ biên cái số tên ở bì giấy gửi báo, hoặc là gửi cho bản-quán cái giấy quên ấy, để cho người làm đề tiện kiểm. Xin các ngài thường hay lệ ấy, vừa tiện, hoặc thêm qui, không sao đọc được, thành ra phiền khi không biết gì mà trả lời.

Âu-châu điện-tín

HAVAS

Paris, ngày 3 Octobre 1922

Giờ thiên-văn

Nửa đêm hôm thứ bảy sắng ngày chủ nhật này sẽ sa lại đồng-hồ cho đúng giờ thiên-văn.

Thư phúc lại của chánh-phủ Angora

Chánh-phủ Angora đã ấn-định thức thư phúc lại Đồng-minh. Bác thư ấy nghị viện đồng thanh ưng chuẩn.

Việc nước Thổ

Người Thổ đã rút quân ra khỏi miền trung lập.

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 5 Octobre 1922

Có lẽ quan Barthou từ chức

Báo *Echos de Paris* nói rằng M. Barthou không có nhất quyết từ chức hội-trưởng hội-đồng Bồi-thường. Quan Barthou có từ chức tổng-trưởng bộ Tư-pháp, thì quan Poincaré không có tiny đổi tòa Nội-các, nhưng sẽ giao bộ ấy cho một viên nghị-viên về đảng Xã-hội.

Việc nước Thổ-nhĩ-kỳ

Sau khi Ismet Pacha và các tướng là Đồng-minh hội-nghị với nhau ngày hôm thứ ba, thì nghe-chừng cuộc hội-nghị Moudania có hi-vọng lắm, ngày hôm thứ tư thì các đại-biểu Hy-lạp tới nơi, vậy buổi chiều các đại-biểu sẽ hội-nghị. Nếu các đại-biểu Hy-lạp tới chậm, thì hội-đồng sẽ hoãn đến ngày 9 Octobre. Cứ như báo *Temps* nói, thì chương-trình hội-đồng như sau này: 1° Ấn-định đường cương giới của thành Thrace 2° Cái thể-lệ quân binh nước Hy-lạp rút ra khỏi thành Thrace. 3 Cách thức giao thành Tarace cho nước Thổ 4° Cái vấn đề miễn trung-lập 5 Cái tình-hình tại thành Constantinople. Các đại biểu được toàn quyền mà định liệu mọi việc.

Việc nước Hy-lạp

M. Krokidas có bỏi quan thủy nguyên soái Coundouriotis có ưng nhận chức thủ-tướng không. Ngài có đáp lại rằng ngài muốn quân-đốc hải-quân chứ không muốn nhận chức thủ tướng.

Bản án-văn về việc vua Constantin thôi vị trong khi đem đến nhà in đã in thì bị mất. Nghe đâu có các-tướng không muốn cho in đã trầm đi cho nên mất, quan nguyên thủ tướng cũng không biết bản án văn ấy ở đâu. Nhưng ông nào sẽ giao cho M. Krokidas bức thư của vua Constantin về việc thoái-vị.

Tướng Nider được cử làm thống-đốc binh-gia Hy-lạp.

Xứ Bắc-kỳ đối với các quận bị tàn phá

Quan Tuổng-sứ Bắc-kỳ đã chuyển đến quan Thượng-thư các miền giải thoát một cái ngân-phiếu 7.528 f. để giúp vào các miền giải thoát.

Các ông nghị viên có giải bày được cái tình thế lợi hại thực trong dân cho chính-phủ biết, mà chính phủ cũng để lòng lựa những lời xác đáng mà thải dụng cho, thì cái lợi ích của quốc-dân ta cũng không phải là nhỏ vậy.

T.

KỲ TÊN KHÔNG RÕ

Bản-quán xin nhắc người mua báo khi có việc gì viết thư đổi hỏi bản-quán, thì nhớ biên cái số tên ở bì giấy gửi báo, hoặc là gửi cho bản-quán cái giấy quên ấy, để cho người làm đề tiện kiểm. Xin các ngài thường hay lệ ấy, vừa tiện, hoặc thêm qui, không sao đọc được, thành ra phiền khi không biết gì mà trả lời.

Việc nước Ba-lan

Hội-đồng ấn định cương giới cho hai nước Ba lan và nước Tchécoslovaquie ở Jovarina đã giải quyết cái tranh đoạn của hai nước. Hội-đồng cho nước Tchécoslovaquie hai xã để bù một phần Javorina của nước ấy chịu mất.

Cuộc đi ô tô

Một viên kỹ sư hiệu Peugeot đi từ Paris đến Bordeaux trong hai ngày vừa đi vừa về bằng một cái xe 15 mã-lực đốt bằng huile lourde.

Thị-giá quốc-trái : 3% 59 — 4% 1918 62 40 — 5% 1915 — 1916 77.35. — 5 . 1920 89 90 — 6% 1920 9..5?.

Tin Trung-hoa

Ngày 28, 29 Septembre

Việc Bắc kinh

Một ngân vạn đồng trái-khoản của chính-phủ Bắc-kinh phát hành, ngân-hàng đoán trang ngoại đến cự tuyệt cả. Hiện thời công quĩ khánh kiệt, tài chính không biết trước lạc vào đâu.

Lê-nguyên-Hồng muốn đem Thang-hưởng-Minh ra trường hộ hải-quân, Tào-Côn với Ngô-bội-Phu không thuận.

Những nghị-viên về phái Hộ-pháp tỏ chỉ nội thảm nghị biến pháp khai hội, đi tán bố các chỗ vận động, mỗi người đều cầm một bức thư bằng vải trắng để thị uy.

Việc Quảng đông

Trần-lịch-Nho từ lúc lên làm tỉnh trưởng Quảng đông, những tướng-hiệp Trần-quỳnh-Minh phần đối càng ngày càng kịch-liệt. Trần-lịch-Nho tự liệu không ở yên lâu được, đã ngỏ ý với Quỳnh-Minh xin từ chức. Quỳnh-Minh định cố đón Đường-thiệu-Nghi ra nhận chức ấy, như không được thì mình lại phải tự kiêm cả.

Trần-quỳnh Minh đương trù lập một nơi đốc-luyện công-sở để luyện-tập quân lính; cách tổ-chức định đặt một người tổng giám, do tổng-tư-lệnh phái ấy, dưới đặt sáu người phân giám thì do tổng-giám phái ấy, sáu phân giám một người giám luyện bộ binh, một người giám luyện kỵ-binh, một người giám luyện pháo binh, một người giám luyện công-binh, một người giám luyện tiếp-binh, một người giám luyện thông-binh, đều kén những quân quan cao-cấp từng có học thức chuyên môn mà phái ấy. Lại mỗi giám đặt ra nhiều những giáo luyện-viên cũng lấy những người đã tốt-nghiệp ở lục-quân học-hiệu sung chức.

Hồng-triệu Lâu là sư-trưởng sư-đoàn thứ hai của Trần quỳnh-Minh từ khi tranh lĩnh tỉnh trưởng không được, đối với các trưởng-quan của Trần phát-sinh ác cảm, nên đem hết toàn sư đi trú ở Sán-đầu, những mệnh lệnh phái ấy của Trần-quỳnh-Minh, nhất khải không tuân cả; gần đây thu những lương-thuế ở Sán-đầu liệt lưu hết Trần-quỳnh Minh giận lắm, nhưng sợ khích quá thì sinh biến, một phái em là Quỳnh Quang đóng binh ở Sán-vĩ để giám sát Hồng.

Quân Bắc-phạt về Quảng-đông đánh quân Trần-quỳnh Minh không lợi, trốt sang cả mặt Phúc-kiến, gần đây cùng với quân-quản Phúc-kiến là Vương-vĩnh-Xuyên mặt mưu liên lạc, lại đương trù nghị phương lược tiến-hành, lương-thực khí-giới cũng đã sung-đủ. Trần quỳnh-Minh được tin ấy, lập tức điện cho Lương hồng-Khải đem toàn-sư đến Mai-châu cự hiểm phòng-thủ, một mặt lại sức Tạ Nghị phải bỏ trí các việc biên-phòng về duyên biên Phúc-kiến cho rất nghiêm mật.

Bàn về cái phong-trào diễn-thuyết Ở TA NGÀY NAY

Cây gươm can-tương vẫn là sắc, con tàu hơi nước vẫn là nhanh; ở kẻ biết dùng ra, thì cây gươm kia đầu thời quanh góc-giải cũng để như chẻ tre tươi, con tàu kia dẫu sóng dữ gió dồn cũng yên như đất phẳng; song nếu vào tay kẻ ngu-dần lỗ-độn, thì cây gươm sắc cũng chẳng khác gì chuốc dao dựa cũn, con tàu nhanh cũng không hơn gì cái thuyền-thúng hẹp. Chẳng những vô ích, lại thêm điều nguy hiểm khó-khăn, cái nhanh cái sắc trước kia, chỉ để làm cho hay sử-dụng sây-da, dẫm-người lạc-lối. Ôi! cái lợi khí ở trong thiên-hạ mà không biết cách lợi-dụng, cái hại thật có như thế chớ chẳng vừa!

Sức điện vốn là tiện-lợi. sức nước vốn là lưu thông; song, điện mà lợi-dụng về việc báo tin, về các cơ-khí; nước mà lợi-dụng về phần động lực, về việc cấy cày, thì cái điện cái nước nó mới giúp cho ta được việc. Chớ nếu đem điện làm trò chơi-nghịch, lấy nước là việc khinh-thường, thì cái họa thiệt mạng hại thân, trôi nhà ngập đất sẽ theo gót mà đến. Ôi! cái lợi khi làm nên công-việc, mà đem dùng nhầm, cái hại nào phải lắm thường!

Nước ta là một nước bảo-khai; dân ta là một dân trong độ thoát-thai; ta là thời-thế cạnh-tranh kịch-liệt; thế-giới ta là thế-giới văn-hóa thông-thông; thế thì ta đương ở vào địa vị ngày nay, cái văn-minh cũng phải hấp-thụ, học đòi, để mong theo đuổi kịp người, cũng bước lên đường tiến-hóa. Lại nhờ được Chính-phủ Bảo-hộ chỉ đường dắt lối, hết cái chức-trách huynh trưởng đối với dân em, thầy dạy đối với học-trò, và nuôi đối với con trẻ; cho nên cái lợi khí truyền-bá văn-minh, người mình cũng hết đầu rèn-đúc, bắt đầu mài-rũa, bắt đầu gây-dựng. Kể thì thích thời lắm, lòng nào còn muốn đẹp đổ phá tàn!

Tuy nhiên, sự vật ở đời, không cái gì toàn hại cũng không cái gì toàn lợi. Công lệ như thế, có lẽ nào riêng ba cái lợi-khí truyền-bá văn-minh mà dụng nhầm ra lại chẳng có hại hay sao? Huống chi ở ta ngày nay, dân-trí còn nông, dân-đức còn kém, cái lợi ở người đến mình nó hay đốc-giống ra cái hại, thì cái hại chắc là ta hay mắc phải chớ chẳng không, về voi lại hóa ra con bò, tạc hùm lại giống ngay con chó, điều đó ở những sự dùng lầm dùng nhầm nào có lạ gì. Song-le ba cái lợi-khí truyền-bá văn-minh ở ta, thì học-đường cũng không đến nỗi thiên-lệch, báo-quán tuy có người bảo «quốc-văn vô-vị» song cũng không đến nỗi quá nói phiếm bàn sai. Duy có cái diễn-thuyết ngày nay, thì bình-bình như là đã có nhầm! Cái nhầm là không vụ thực-lợi mà chỉ theo ngoại-quan, đến nỗi có người lợm-dụng diễn-thuyết làm kế lợi-khí phỏ-tán, cái lợi-khí cáng-thương, cái lợi-khí chửi-bỏ người sống, bêu rếu người chết, nhầm đã đến thế, lẽ nào ta không bàn?

Ở những địa-điểm dụng diễn-đàn ngày nay, bất tất là chốn công-đồng, bất tất là nơi hội-quán, đầu đám cưới ta-hoa cũng diễn-thuyết, đám ma khóc lóc cũng diễn-thuyết, đám ngồi bo bàn vườn cỏ ruộng cỏ lo chạy được cái bằng, thầy ký kia vay nợ được công lấy tục mua chuộc lấy ít phiếu được bàn cũng diễn-thuyết; một hai bài, giảm bảy kẻ, không mấy lúc không. thậm-chí có một đám chèo kia lúc sắp mở màn cũng ra một vai hề nghiêng cỗ lão đảo, giáo-đầu một bài diễn-thuyết rất bông-lông phù-phiếm, đáng thương hại thay!

Ở những người đọc diễn-thuyết chẳng cần gì học-thuật giỏi giang, ý-tưởng cao-thương, mới đứng đọc diễn-thuyết ở trước công-chúng, dẫu đến kẻ rờ bụng không có một chữ đọc mồm còn thấy vấp vấu, cũng tấp tênh thuê mấy bác thợ vẫn làm hộ bài, chịu mất thiệt tiền nhà để mua lấy cái hãnh mặt; ối chà! ta đây đọc diễn-thuyết! có khi tay cầm cuốn giấy to-cự, đọc buông mồm xong mà không hiểu vừa rồi mình nói những việc gì, đáng nực cười thay!

Ở những người làm diễn-thuyết, chẳng cần có ý-tứ mới mẻ, chủ-nghĩa cao-diệu gì, mới dệt nên một bài diễn-thuyết, chỉ cốt làm sao dài dẫu cả và dẫu tèm, khiến-cưỡng xuyên-ngoan, tra lấy tích cho nhiều, dẫn lấy điển cho lắm, gọi lấy nhời cho đẹp, đọc ra tiếng cho kêu. Thế là đã đủ tư-cách một nhà làm thuê diễn-thuyết, một cái sinh-nhai của bậc lao-tâm! dẫu bài văn ý nghĩa có nhạn nam ấn bắc, sóng đông mây đoài, cũng mặc xác người nghe với kẻ đọc! cái cảo của mình qui hồ làm sao cho học-giả thường-thức để thuộc lòng, người nghe thấy êm tỏ tai, thấy vui cửa chuyện, cũng được như đi xem xẩm ở xó chợ, tiêu-khiển một vài phút đồng-hồ! đáng khinh bỉ thay!

Cái phong trào diễn-thuyết ở ta như thế, ta có thể ví với ba điều: văn diễn-thuyết như câu nói lối, người diễn-thuyết như máy hát tê-phôn, kẻ làm diễn-thuyết như người hàng mã! Trông ai người như thế cũng chẳng qua đáng nào? (!)

Sao văn diễn-thuyết lại như câu nói lối? vì rằng những đám cưới xin, những nhời khoan-điều, những câu giáo-đầu trong rạp hát, ở ta vốn có lối văn trường-đối, những vỏ tuồng, những loại-thư biên chép, tổng-chi là thứ văn tục sáo, nghĩa là giọng kiểu sáo hay nhời nói lối mà thôi, không có tân kỳ cao-diệu bỏ-ích gì cho lắm. Thế mà nay đã gần gần đến cả ra diễn-thuyết — là đàng iễm, là không biến nghĩa chữ diễn-thuyết — thì dành tuy có khác, song thực vẫn không vượt được cái phạm vi «Kinh-chúc» «Thanh ôi», nghĩa là không phải thể diễn-thuyết. hễ thì vì với giọng nói lối lệ gì, khác gì!

Sao người đọc diễn-thuyết lại như cái máy nói? vì cái máy nói kia, vẫn máy ra thì khi khóc khi cười, khi quát thét om xòm, khi thầm thì to nhỏ, nhưng kỳ thực nó có tâm tư gì đâu, nó giận dữ vui mừng vốn là một sự bông lông không thiết gì đến nó, mà nó cũng chẳng thiết gì, thật nó không có gì hoạt-bát hết. Thế mà nhãng ông mua đọc diễn-thuyết ở ta cũng thế, tuy rằng ngâm nga đạo đạt ở trước công chúng, song cái mồm cái lưỡi họ chỉ là cái loa truyền tiếng, cái tâm cái óc họ chỉ là cái đĩa ten-thanh, không có ý-tứ gì, cảm-tình gì đối với câu văn họ đọc, mà có ý tứ cảm tình nữa thì cũng chỉ là chuốc cái hư-danh hão mà thôi.

Sao những kẻ bàn diễn-thuyết lại như máy chỉ hoa man? vì rằng đồ của mấy chủ hoa-man làm chỉ trong ngoài thì lồi mặt, song vỏ bỏ ư thực dụng! người, ngựa, trâu, bò, áo, quần, nhà, cửa... chỉ được việc bày ra cho rực rỡ, rồi chúng cục là một đống tro tàn xơ xác, bay ra rếch ngõ, đề lạ bẩn nhà! Các ông thử vẫn cũng vậy, cũng hoa hoét bỉ ngoài đó thôi! ý tưởng không từ mình sáng nên, công cuộc lại không từ mình quyết-trương, còn có bước thì gì cảm-tình gì, ý tưởng làm cơ gì mà phỏ ra câu văn hữu-dụng được. Ôi! nghề nghiệp buôn bán, khuất mất không coi, khen không đến lần, chê không mắc tiếng, nào phải vàng trao đã khắc gì với mình, cho nên cái chúng-cực của vấn ấy nó chỉ đủ lấy được một vài nhời vỗ tay một thứ, rồi cũng đến ra đống tro tàn hay in lên mấy tờ giấy sọt rác thế là hết duyên!

(*Còn nữa*) B. M.

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Bảo-tồn Khổng-học

DỊCH SÁCH LUẬN-NGỮ

Luận Ngữ VIII

Nói về cách xử kỷ tiếp vật

(Tiếp theo)

255. Tử-Cống viết: Quân-tử diệc hữu ố hồ ? Tử viết: Hữu ố; ố xưng nhân chi ác giả; ố cư hạ-lưu nhi sàn thượng giả; ố dũng nhi vô lễ giả; ố quả cảm nhi trắt giả. Viết: Tứ dã diệc hữu ố hồ ? ố tố đối viết: Ố kiểu dĩ vi tri giả ; ố bất tốn dĩ vi dũng giả ; ố giảo dĩ vi trực giả.

(Xem trong bộ Tứ-thư chính-văn chữ nho quyển Hạ - luận về thiên Dương-Hóa tờ 30).

DỊCH NGHĨA — Ông Tử-Cống hỏi rằng : Người quân-tử cũng có ghét người nào không ? Đức Khổng-tử đáp rằng : có ghét : ghét kẻ hay nói xấu người ta ; ghét kẻ ở bậc dưới mà chê người trên ; ghét kẻ dũng-mãnh mà vô lễ ; ghét kẻ quả-cảm mà không đạt lẽ. Ngài lại hỏi ông Tử-Cống rằng: Vậy trò Tứ cũng có ghét người nào không ? Ông Tử-Cống thưa rằng : Tôi ghét kẻ đinh xét người ta mà tự lấy làm trí ; ghét kẻ không tốn thuận mà tự lấy làm dũng ; ghét kẻ hay nói hành người ta mà tự lấy làm thẳng.

256. Sở cuồng Tiếp-Dư ca nhi quá Khổng-tử viết : Phụng hề phụng hề ! Hà đức chi suy. Vãng giả bất khả gián ; lai giả do khả truy. Dĩ nhi dĩ nhi ! Kim chi tùng chính giả đãi nhi ; Khổng-tử hà xa, đục dữ chi ngôn. Xu nhi tị chi, bất đắc dữ chi ngôn.

(Xem trong bộ Tứ-thư chính-văn chữ nho quyển Hạ-luận về thiên Vi-tử tờ 31).

DỊCH NGHĨA — Người cuồng nước Sở tên là Tiếp-Dư đi qua trước xe đức Khổng-tử mà hát rằng : Chim phụng kia ! Chim phụng kia ! Bởi vì đạo mà không đi ẩn, sao đức suy làm thế ? Từ nay về trước không can được nữa rồi ; từ nay về sau cũng còn truy-hồi được. nên thôi đi. nên thôi đi ! từng chính ở đời này nguy thay ! (Tiếp-Dư gọi đức Khổng-tử là chim phụng, khuyên ngài nên đi ẩn) Đức Khổng-tử xuống xe muốn cùng nói chuyện. Tiếp-Dư dẫn bước mà tránh. không cùng nói chuyện được.

257. Trường-Thư, Kiệt-Nịch ngẫu nhi canh. Khổng-tử quá chi, sử Tử-Lộ vấn tân yên. Trường-Thư viết : Phủ chấp dư giả vi thùy ? Viết : Vi Khổng-Khâu. Viết : Thị Lỗ Khổng-Khâu dư ? Viết : Thị dã. Viết : Thị tri tân hỹ. Vấn ư Kiệt-Nịch. Kiệt-Nịch viết : Tử vi thùy ? Viết : Vi Trọng-Do. Viết : Thị Lỗ Khổng-Khâu chi đồ dư ? Đối viết : Nhiên. Viết : Thao-thao giả thiên-hạ giai thị dã, nhi thùy dĩ dịch chi. Thả nhi dữ kỳ tòng tị nhân chi sĩ dã, khởi nhược tòng tị thế chi sĩ tai. Ưu nhi bất tuyệt. Tử-Lộ hành dĩ cáo. Phu-tử vô-nhiên viết : Điểu thu bất khả dữ đồng quần ; ngô phi tư nhân chi đồ dữ nhi thùy dữ. Thiên-hạ hữu đạo, Khâu bất dữ dịch dã.

(Xem trong bộ Tứ-thư chính-văn chữ nho quyển Hạ-luận về thiên Vi-tử tờ 31).

DỊCH NGHĨA — Người Trường-Thư, người Kiệt-Nịch đánh đôi mà đi cày. Đức Khổng-tử đi qua, sai ông Tử-Lộ hỏi thăm bến đò chỗ nào. Người Trường-Thư hỏi ông Tử-Lộ rằng : Nay, người cầm cương ngồi trên xe ấy là ai ? Ông Tử-Lộ nói : Là ông Khổng-Khâu. Lại hỏi : Phải ông Khổng-Khâu nước Lỗ phải không ? Nói : Phải. Kiệt-Nịch nói : Bởi loạn đã lâu, như nước chảy cuồn-cuộn chẳng thôi, thiên-hạ chỗ nào cũng đều thế cả, cùng với ai mà đổi loạn làm trị được bây giờ. Và mi đã-kỳ theo ông Khổng-Khâu là kẻ sĩ tránh người, (đi đến người nào, họ cũng không cùng được, lại phải tránh đi chỗ khác), sao bằng theo ta là kẻ sĩ tránh đời (tránh hẳn đời đi ẩn một chỗ chẳng hơn dư ? Nói rồi cứ việc bừa cỏ mà không nghỉ, cũng không chịu bỏ hẳn đò. Ông Tử-Lộ đi nói lại chuyện ấy với đức Khổng-tử. Ngài ngẩn-ngơ than rằng : Người không thể cùng bạn với chim muông được ; ta chẳng cùng ở với người đời này mà cùng ở với ai ? Nếu gặp được lúc thiên-hạ có đạo, thì Khâu này còn cần phải lo gì đổi loạn làm trị nữa.

(Còn nữa) D. B. T.

Nam-quốc hiếu-tử ca

(Cả thảy 42 truyện)

(Tiếp theo)

Bài thứ hai mươi mốt

Nguyễn-cư-Sĩ

Nguyễn-cư SĨ vẻ đông Nguyễn-phủ (184)
Người Hương-trà thuộc phủ Thừa-thiên
Trọn lòng hiếu để báo đền
Giống công-thần có nếp truyền về sau
Khi Cư-SĨ tuổi bảo mười bốn,
Gặp phải cơn truân khốn vận nhà.
Vì cha Cai-bạ-điền-nhe, (185)
Nhầm vào luật phép, nhỡ ra tội tình.
Cửa tan-pháp đất tinh oan khổ,
Xin đem mình thay bộ đăng sai
Tội danh tử phải bẩy chầy,
Thương cha chẳng quản đọa đầy luống công.
Nhớ lượng bể rủ lòng nhân tuất, (187)
Ý đón - tuân trên rất thanh - minh (188)
Khen rằng : hay chẳng Cư Trinh,
« Công-thần vốn để trung thành bấy nay.
Cái lòng đuốc từng giới sơ chiếu, (189)
Tỏ đến người mái hiếu tuổi xanh.
Thương tình liền lại nguyên tinh. (190)

184. Họ nhà vua triều này cũng là họ Nguyễn, nên những họ Nguyễn khác gọi là Nguyễn phủ.
185. Chức nhỏ ở bậc tri triều Gia-long. Minh-Mệnh cũng như chức thông phán bên lịch bây giờ.
186. Tức là xiềng, phải tù đi đày.
187. Nuôn tuất là nhân thương.
188. Thành minh là sáng suốt.
189. Ba giới ở đích dưới quang chính. Ba ở Tân-
190. Nguyên tinh là xét tình.

Cho khoan tám nghị, để mình nằm hình. (191)
Người tử hiếu quả minh vận hạn,
Giải kết điều hợp tán, bi, hoan.
Nết xưa sau lại vẹn toàn
Chữ - đài nỗi tiếng nàng quan ai tày. (192)

Bài thứ hai mươi hai

Nguyễn-văn-Phùng

Đông-thành đó bẩy nay còn truyện,
Cuối đời Lê có Nguyễn-văn-Phùng.
Thờ cha mẹ hết tấm lòng,
Dẫu con tại hoạn cũng không đổi dời.
Trên vua, chúa xuống nhòi chiếu-linh (193)
Cuộn hương-bình phải-tìm tông-quân (194)
Cơm vua mà lại nợ dân,
Khôn nay chẳng trả lần lần phải đi.
Trọng phép nước giảm chi vẳng thiếu,
Xin tông chính ứng - điện thay cha. (195)
Tôi con dâm quản gần xa,
Bỏ tay nghiền-bát, đứng ra nhung hàng.
Nơi đồng-bắc lo lường trọn đạo,
Phận cung dâu vì hiếu nên trung. (196)
Nhọc nhằn ra sức tăng công,
Khi ngoài trấn-thủ, khi trong Lun-đôn. (197)
Hội cung kiếm chân bon đã nhẹ,
Bóng Phần - du rạng vẻ mây rồng (198)
Trần cam dược thỏa lòng mong, (199)
Lạch My ran tiếng bao phong lưu truyền (200)

(Còn nữa)

Cúc Đình Phạm-nguyễn-Thập

191. Tám nghị : nghĩ thân, nghĩ cô ; nghĩ hiền ; nghĩ công ; nghĩ ai ; nghĩ ơn ; nghĩ nghiệp ; nghĩ sĩ, làm bảng 8 ý là bảng đức cách gia ơn. Năm hình hình chem ; hình chết ; hình giam tù, hình đồ hình đánh trượng ; hình đánh roi.
192. Chức bồ chính tự thời triều trước có tiếng riêng gọi là chế đài.
193. Vua Lê chúa Trịnh.
194. Chọn người dân ra để luyện vào đánh giặc gọi là tuyong binh.
195. Ông điều là theo việc cai vai.
196. Cai cung bằng gỗ dán.
197. Chức trấn thủ cũng như chức Tuần phủ bây giờ. Chức Lun-đôn cũng như chức Lanh binh.
198. Cây phần cây du là những cây chữa qua nhương, cũng như có cha mẹ ở nhà.
199. Trần là của qui, cam là miếng mồi ngon.
200. Lạch my ở về huyện Đông thành

VIỆC HANOI

Giá bạc. — Kể từ ngày 6 Octobre này, giá bạc ở kho Nhà nước định là 1 f. 28.

Hội - đồng chính - phủ. — Hội-đồng chính - phủ kỳ thường trực chừng hạ tuần tháng này sẽ họp. Còn kỳ thường niên thì có lẽ đến cuối tháng một hay đầu tháng chạp mới họp là vì phải đợi quan Toàn-quyền Long ở qui quốc sang.

Sở dự toán Đông-pháp. — Chiều thứ tư và sáng thứ năm, quan phó Toàn-quyền Robin có mời quan kiểm sát Tài-chính Nordès, quan chánh sở Tài-chính Delsieux, quan chánh sở Thương-chính Scalia quan chánh sở Công chính Lefebvre quan chánh sở Kinh-tế Lachard đến Hội-đồng để bàn việc lập sở dự toán Đông-pháp năm 1923.

Quan Toàn-quyền đi Phủ-liễn. — Ngày hôm qua, quan Toàn-quyền xuống Haiphong và ngài có đi thăm Thiên-văn-đài ở Phủ-liễn. Quan Toàn-quyền có lấy làm ngợi khen quan chánh Thiên-văn đài là M. Darand về cách sắp đặt của sở ấy lắm.

Hội Việt-Nam thanh-niên. — Sáng hôm nay hồi 9 giờ 1/2 hội Việt-Nam thanh-niên đã làm lễ khánh-thành. Có quan Thống-sứ Mocgulliot đại-nhân đến chủ tọa. Các quan chức Tây Nam, và các tư-vấn hội-viên đến dự lễ rất đông. Ông Chủ-nhiệm Monet có đọc một bài diễn-văn, và quan Thống sứ Mongulliot đại nhân có đáp lại. Hội có đặt tiệc trà khoản đãi các quan chức. Nhiều quan chức có quyên tiền giúp hội.

Lễ khánh-thành rất là vui vẻ, trong một sở báo sau sẽ nói rõ thêm.

Cuộc diễn-thuyết. — Hội Khai trí tiến-đức trước đã định nhân ngày chủ-nhật 8 Octobre này tức là ngày 18 tháng 8 ta, hồi 4 giờ chiều, mở một cuộc diễn-thuyết ở nhà Nhạc-hội tây (Société Putinarmonique) đường Bờ-hồ, nhưng nay lại hoãn lại chưa định hẳn vào ngày nào vì nhà Nhạc hội bữa đó có cuộc nhảy đầm. Ông Phạm-Quỳnh chủ bút báo *Nam phong*, Tổng thư ký hội sẽ đi diễn-thuyết bằng tiếng ta, về sự du-lịch của ông ở Đại - pháp. Các ông Hội-viên hội Khai-trí ở Hà-nội, thì hội sẽ gửi giấy mời riêng từng ông, các ông hội viên ở các tỉnh hôm ấy có về được thì không cần phải giấy mời, đã có cái giấy hội-viên là đủ cần các quí ông quí bà ở Hà-thành muốn đến ghe diễn thuyết thì xin quá bộ lại nhà hội Khai-trí ở phố hàng Tổng lấy một cái vé để ngày giờ ấy vào nhà Nhạc hội cho tiện.

Người già vé sẽ thưởng trực ở nhà Hội Khai trí buổi sáng từ 8 giờ đến 11 giờ, buổi chiều từ 3 giờ đến 5 giờ.

Hội Khai-trí thông báo.

Tòa-án cải trị. — Tòa-án cai trị đến ngày thứ tư 18 Octobre hồi 8 giờ sáng sẽ họp tại tòa Thượng-thẩm.

Tết trung thu. — Tết Trung-thu ở thành phố ta năm nay có một cái vui thú lạc-nhã hơn mọi năm lắm: Năm nay những tiếng trống tiếng thanh la « *làng làng làng xoèng* ! » cũng chỉ đêm chơ đủ vui, chơ vừa phải, chứ không như mọi năm về trước, cứ bước sang mồng 6 mồng 7 tháng tám cho mãi quá rằm, tứ bánh mãi sáng cho đến quá nửa đêm, xô nào trong thành phố cũng ra công cổ sức mà nện trống với thanh la luôn, làm cho ai nấy phải định tai nhức óc. Các đám rước sự tử năm nay phần nhiều là những đám sư-tử tí-hon nom cũng còn có chút ra mắt, chứ ít những năm sư-tử kếch-sù như mọi năm nom nó lăng chưởng mắt quá. Cũng bởi vậy mà tết Trung-thu năm nay ở Hanoi được : một điều đặc biệt là các đám sư tử thuần cá, chứ không hung hợn đa-cô như mọi năm.

Cái thú thứ nhất nữa về tết Trung-thu năm nay là được chơi trời êm, gió mát trăng trong, người ta được rảo cổ cái kho vô tận ấy thì đó chính ngày tết đã qua rồi mà ai nấy vẫn cứ hưởng trăn mãi vô số những cái thú tuyệt.

Bí tín. — Bản quán được tin mừng rằng ông Trịnh-đình-Thảo văn-chương khoa tú tài, tham-tá tại văn phòng quan Thống-đốc Nam-kỳ vừa làm lễ kết hôn với cô Tân-thị-Xuân là lệnh-tái ông Tân-hàm Ninh, tri-phủ hưu-trí tại Sa-đéc ngày 1er Octobre vừa rồi.

Bản quán có lời mừng ông tham Thảo cùng tân giai-nhân.

Sang Syrie. — Chuyến tàu *Angkor* chạy sang Pháp ngày hôm nay, có 250 lính khố đỏ là 100 ở Nam-định và 150 ở Hanoi đi sang Syrie.

Thư tín gửi tàu Anh đến Bắc-kỳ. — Chiếu theo lời xin của phó Toán-quản và tờ tư của bộ Thuộc địa thì quan phó thượng - thư Bưu-điện đã gia lệnh rằng từ rày trở đi các bao thư ở Pháp mà gửi tàu *Anh* chở đi Bắc-kỳ và phía Bắc Trung kỳ thì cứ cho đem thẳng đến Hương cảng, vì từ xưa đến giờ các bao thư ấy chỉ đưa đến Singapore mà thôi. Ngày nay việc vận tải từ Hương-cảng đến Haiphong lại chóng hơn là từ Singapore đến Haiphong, cho nên chính phủ cho chở thẳng đến Hương-cảng là phải lắm.

Đi Cao-miên. — Quan Đốc-học trường Bắc-cổ Finot, quan giáo-sư Parmentier ở trường ấy đã xuống Haiphong để đi tàu *Angkor* về Sai-gon rồi đi khảo nghiệm tại Cao-miên.

Ai-tín. — Bản quán được tin rằng cụ Nguyễn-tiến-Dụng hiện là Thận-đức mới 93 tuổi sáng hôm nay 6 Octobre tại nhà số 57, phố hàng Bông Hanoi. cụ hưởng thọ 65 tuổi. Cụ Thận-đức sinh-bình vẫn là người rất điềm-đạm, chỉ lấy sự tế nhân làm kỷ-niệm. Bẩy lâu cửa chửa kể đã biết bao nhiêu người. Năm 1901 nhà nước có bổ cụ lên làm điền hộ Yên-bay ; cụ đã lỗ ra một tay Y-sĩ An-nam có danh tiếng. Năm 1904, cụ xin về hưu-trí, quan trên có tư gấy khen về có bao thưởng phẩm hàm.

Từ đó cụ về ở Hanoi chữa bệnh, hết thảy mọi người gần xa, ai ai cũng biết cụ là một tay thọ-thế, nay nghe tin buồn này, chắc ai nấy cũng lấy làm ngạc-nhiên.

KÍNH CÁO

các cụ, các ông, các bà biết cho rằng :

Cụ Điều NGUYỄN-TIẾN-DỤNG

nguyên An bái Y-tá cửa phàm

chẳng may mệnh chung ngày hôm nay, ở phố hàng Bông, số 57.

Định đến ngày chủ-nhật 8 Octobre hồi tám giờ sáng, an táng tại làng Quỳnh-lôi, Hanoi.

Hanoi, le 6 Octobre 1922

Thân-Đức Dược-Phòng

Đồng gia-quyến đăng bái.

(Lời kính cáo này thay từ cáo phó)

Thi bằng tú-tài tây. — Sáng hôm nay, lại trường Trung-học tây đã mở kỳ thi bằng tú-tài tây. Các đầu bài đăng như sau này :

Phần thứ hai

Toán-học

A. Ba bài sau này được chọn lấy một.

1o Lois du mouvements diurne.

2o Inegalité des jours et des nuits aux diverses latitudes.

3o Lois de Newton.

B. *Tính đố*

On considère un triangle ABC dans lequel $\hat{A} = 2\hat{B}$.

1o Calculer tous ces éléments en fonction de b et de $\hat{B}$

2o Vérifier qu'on a l'identité : $a=b(b+c)$ dont on donnera ensuite une démonstration géométrique.

3o Résoudre et construire le triangle connaissant a et c.

4o On pose $\frac{2b-a}{2b+a}=X$, et $a+b+c=2p$.

Calculer de X et de p: tang $\frac{a}{2}$, a, b, c, la surface du triangle et ses trois hauteurs.

Le périmètre étant donné, entre quelles limites peut-on faire varier x sans que le triangle cesse d'exister ? Etudier les variations de la hauteur issue du sommet B.

Luận Pháp văn

Bộ A, B, c và D

I. Développer cette pensée de Rabelais :

« Science sans conscience n'est que ruine de l'âme »

II. Esquisser d'après les *lettres* que vous avez lues, le portrait de Mme de Sévigné

III. Sainte-Beuve prétendait que, dans un congrès universel des grands génies, Molière seul pourrait représenter de façon complète le génie français. Comment expliquez-vous le jugement.

Bằng Tiểu-học tây. — Sáng hôm nay, tại trường Cao-đẳng đã mở kỳ thi bằng Tiểu-học tây (Brevet élémentaire). Các học-sinh đến ứng thi được 93 cậu con trai và 11 cô con gái. Các đầu bài đăng như sau này :

Luận Pháp-văn

Nam ban

Répondant à des jeunes gens qui se moquent de lui parce qu'il plante arbre à l'âge de 80 ans, le veillard de La Fontaine répond :

Mes arrières-neveux me devront cet ombrage.

Et bien ? Défendez-vous au sage

De se donner des soins pour le plaisir d'autrui.

Cela même est un fruit que je goûte aujourd'hui.

Commentez cette réponse et en particulier le dernier vers.

Nữ ban

On a dit que la famille était la meilleure école de solidarité et de dévouement.

Qu'en pensez-vous ?

Địa-dư

Cả nam ban và nữ ban

Le Japon

A.) Les régions naturelles.

B.) Les habitants.

C.) Les productions.

Ngạch quan lại. — Quan Tổng-đốc hạng nhất Hoàng-trọng-Phu, tỉnh Hà đông, được phép nghỉ 15 ngày, kể từ ngày 1er Octobre trở đi. Trong khi ấy thì quan Thương-tá Nguyễn-tiễn-Tế tạm quyền mọi việc.

M. Hoàng-công-Tiếp, tri-châu Điềm-he (Lạng-sơn), phải huyền chức, nay bổ về tòng sự tại tòa nhì phủ Thống-sứ.

Ngạch học-chính. — M. Ng văn-Tân, giáo học hạng năm, theo như đơn xin, lại được nghỉ hạn thứ ba là một năm nữa, kể từ ngày 1er Octobre tới.

M. Lê hữu-Dụng, trợ giáo tập sự tổng Phương-trung (Hà đông), được thăng trợ giáo thực-thụ hạng tám.

Tiền trợ cấp. — Cấp 30 p. cho Mme Ng-thị-Các, ở Đông kinh (Lạng-sơn) là vợ góa M. Ng-văn-Chung, thư ký bạng ba ngạch tòa sứ Bắc-kỳ.

(Xem trang thứ ba, cột thứ sáu)

Số 26

Sóng hồ Ba-bè

Soạn-giả : PHẠM-BÔI-CẦM

.. Đi đến lưng chừng, trông tướng giặc chỉ cách độ vài dặm ngựa cố miết đuổi theo, bỗng đâu đá hai bên lăn xuống lềm lềm, tướng giặc quay minh đánh lại, Thái-Thôi đứng thấp không sao tránh được, bị một tảng đá lăn phải, cả người lẫn ngựa lăn xuống chân núi, tướng giặc thừa thế đuổi xuống, quân một tướng đã nhọc con rằn mất đầu, đánh bị quân giặc đâm chém khác nào bầm cỏ bỏ dưa. Khúc-Năng ở trong trại thấy Thái thôi bị lừa, liền đem quân ra tiếp ứng thì thấy Thái-thôi đầu đã đâu mất, chỉ còn cỗ đương vội mũi tươi. Khúc Năng bèn thu lần quân, vực xác Thái thôi đem về ; quân giặc lại đóng chặt cửa ải, Nguyên-súy eghe tin thương xót, sai chôn tạm bên đồi, rồi họp các tướng hội-nghị, Nguyên-súy nói :

Từ lúc ra quân đến giờ, chưa từng bất lợi bao giờ như hôm nay, vậy các tướng nên cố giúp mưu sức, thì mới khỏi cái nhục đem 3 vạn quân mà đánh một cái đồn nhỏ không xong. Cao-huyền-Trinh nói :

Bạch tướng-quân là người tài-bộ, nên mắc mưu giặc, vẫn chăng chỗ này cứ đánh một mặt, thì thực khó lòng, một đàng như mái nhà, một đàng như dưới sân, tôi nghĩ không có kế. Nguyên-súy mỉm cười một cách rất nhạt nhẽo, ai ngờ một tụ cười lấy mà ảnh ra rất nhiều mưu kế rất thần diệu, liền truyền đem toàn quân ra, cách một dặm với ngoại đồn giặc hạ trại. Nguyên-súy thân gian quân khiên-chiến, ở trên đồn giặc chỉ ném gỗ đá lăn xuống, tướng giặc mở trại ra trông coi, chỉ không chịu xuống, Nguyên-súy ngồi trên minh ngựa, cái đầu ngẩm nghĩ, ra ý buồn rầu, truyền các quân cố sức trèo lên ải, Nguyên-súy một mình xông đi trước, chợt phải đá ném liền ngã phục xuống ngựa, tướng giặc liền phi ngựa xông xuống thì các tướng đã vực Nguyên súy về rồi. Tự-Minh trông tướng giặc rõ là Nhiếp-Khoan, khi thúc đẩy ruột, nhưng Nguyên-súy đã bị hại, đánh phải hồi chiêng thu quân ; các quân-sĩ ở giữa chừng núi bị hại lăn xuống dưới thành ra một đống thịt khá to. Mán đào lệnh làng, đã biết lối xuống dưới thành ra một, giới xuân mà thấy cảnh thu thêm buồn, này cảnh hoàng-hôn.

CHƯƠNG THỨ BA MƯƠI BA

Người ngồi tựa ngọc quan nhơn như bằng, quanh đinh rau cỏ tốt tươi đó là nhà quan Đinh-Lộ chủ-sự. Trong nhà riêng bảy mẫy con ghế, vợ chồng Bá-Cân cùng anh em Tự-Tinh đương ngồi rội chuyện hàn huyên. Bá-Cân nói :

Ông Chí-Dương và Tố-Hương kể như trong thư con nói thì rất là một người nghĩa-hiệp, ta rất kính mến, ta hỏi Chí-Dương thì ra Tố-Hương hoàn tục cũng là vì có con đó, vậy sự đuốc hoa, nay mai là sẽ liệu, giờ con nên nói cho ta biết vì cớ gì mà trong 15 ngày đã phá tan đồng giặc, ta đây thích nghe. Tự Minh thưa rằng :

Thưa cha, thoạt trước, đánh ngoài đồn, quân ta phải chết tướng mà tướng giặc giữ ải ấy chính là Nhiếp-Khoan nó cũng gan lắm, con thấy thế ấy, đã trải bao phen khổ sở vì nó, con đã kể cùng cha rồi, kể từ lúc con giả thành Phù-lương bị hãm mà ra gặp mẫy tên quân nói là của cha mật sai về, nói cho con biết tin cha đã bị bắt, cho nên con không dám về Thăng-long. Bá-cân vỗ bàn thở dài nói :

Thằng Long-Chương hiểm độc thật, mẫy tên quân fy chắc là nó đã dặn mẫy tên trinh thám giả mạo mà bảo con điều fy. Tự-Minh ngẫn nói, ngơ ngác nhìn quanh, Bá-cân lại nói :

Thế nhưng không có bọn họ, thì chưa chắc ta đã được có ngày nay, chưa chắc con đã lập nên công trạng này, thôi nói luôn đi con ơi. Tự Minh nói :

Hôm fy Bạch-Thái-Thôi bị hại, Nguyên-súy thân đem quân ra đánh, bị đá ném lăn xuống ngựa, các tướng liền cứu về Đại trại, hôm fy khắp trại cầm cờ trắng, các tướng mặc đồ tang, làm lễ viếng Nguyên súy, tiếng khóc rầm trời, Nhiếp-Khoan nhân lúc trong quân có tang liền thừa cơ xuống cướp trại; ai ngờ hắn phải bỏ mình về trận đa chiến hôm fy.

Nguyên trước vực nguyên-súy vào trong màn, thì trông người đã bất tỉnh nhân sự, các tướng đều xúm đông quanh màn. Bỗng thấy Nguyên-súy bật cười ngồi dậy, các tướng đều reo mừng. Nguyên-súy nói :

Có gì đâu, đó là mưu của ta đấy, liền truyền trong quân cứ tang, đến nói Nguyên-súy bị thương mà chết, rồi sai Viên-khánh, Khúc-năng, Huyền-trinh chia ngả phục quân, còn con chúng Nguyên-súy thì lên đến gũng rừng gần ải, trong trại thì đã sai đào hố rạch từng hàng. Quả nhiên đêm hôm fy, Nhiếp-Khoan đem toàn quân xuống cướp trại, đã đi được mẫy dặm con liền đem quân thắng xông lên ải, cửa ải dẫu còn mẫy tên canh giữ, sức nào đã cũng chẳng ăn thua gì, vậy nên chỉ trong chớp mắt thì đã lên đến trên ải, liền cho quân đốt lửa. Đêm hôm fy sáng giăng, bóng lửa tranh với bóng giăng, thì thấy mảnh gương treo ở trên không cũng phải kém về nhạt vậy, Nhiếp-Khoan khi fy đến trại, thấy trong trại bóng đèn lửa le lói, nhưng không người vẫng ngắt chỉ có mẫy là cờ trắng phất phơ đầu gió mà thôi, liền biết mình trúng-kế, liền thu quân trở về, đi đến núa đường thì thấy bóng lửa chạy ngất trên đồn, bốn vía y cũng liền theo ngọn khói trên ải kia mà bay đi lên với tầng mây bạc, bỗng lại tiếng trống chiêng rầy đất, bốn bề quân phục đồ ra, đuổi bóng sáng không biết tránh đi đâu cho khỏi, mặt đành phải cố sức xông đột, bóng lửa lúc sáng lúc mờ, cũng vì trí-khôn kể quân-cùng ở trong đám loạn-quân mà chia chắt bối rối. Nhiếp-Khoan đành phải vén quân chạy sang phía trước, ai ngờ cả lũ sụt xuống hố sâu, không sao lên được, quân ta thừa thế chém giết, đến sáng Nguyên-súy thu quân trở về, sai lấp đất chôn vùi những người đã chết. Con trông thấy cái xác chết của Khoan tay bẻm ngọn kích, lúc bị ngã xuyên ngược ra đàng sau lưng, nghĩ cũng là quả báo của nó. Đến trưa hôm fy, các quân khi đã ăn xong, liền thẳng dong quân vượt qua ải mà đi, khi đến Hiếu-sơn, Nguyên-súy sai cách nói 7 dặm họ trại, con liền đem 6.000 quân, phụng mệnh Nguyên-súy đi lối tắt ra đàng sau rặng Hiếu-sơn, đò xem hình-thế. Đến nơi thì chỉ có rừng xanh nước biếc chúng tiếng vượn hót hăm gầm, ánh lỗ lánh lùng một cách đủ khiến cho hành-lý phải sờn lòng, vào trong thì các ngọn núi xen nhau đứng ở trong rừng chia từng ngách như người chuột. Con bèn cố sức leo lên ngọn núi cao nhất, để nhòm vào trong trại, không ngờ giữa chừng trượt đèn, rơi xuống khe đá, may sao là cây rụng đầy, rơi xuống chỉ êm như nằm trên mẫy lớp thêm, ngành ra thì trước mặt có một lạch nước rộc rách chảy qua theo ngách đá mà vào trong đồn giặc, tôi liền lớp ngóp đứng dậy, trông thấy những quân đương đứng ở dưới mà chỏ tôi, chỉ cách chừng một trượng, bóng mặt trời đã không thấy sáng, tiếng muỗi vi vo như sấm, tôi liền đi theo lối dòng nước chảy đốc vào trong đồn, dần dần càng thấp..

(Còn nữa).



ĐỒNG-HỒ
VÔ-XUYÊN
BẢO HÀNH 5 NĂM
Máy chạy tốt nhất hạng
Có cả đồng-hồ đeo tay bằng giá rất đẹp
Mỗi cái hàm có chữ ký quang, đề xem giả hay sâm
Giá . . . . . 5 $ 75
Bán ở hiệu :
A. PERROUD (Nhà xanh)
30, Phố Paul Bert. — HANOI
2009

Hỏi kẻ phải đau

Hãy hỏi các người Nam Việt phải đau ngực, phải ngộ lạnh, phải đau khi quên mà đã chữa thuốc không phải đường, hoặc là đã không chữa chút nào cả nay bởi những người phải đau khi quên đã kinh nghiệm, bèn phải đau ở phổi, hãy bởi các người phải chứng lao, nay tôi khuyên các người nên chữa ngay đi.

Bệnh đau phổi, trước khi tôi đã bắt là một bệnh ghê gớm, vì bệnh ấy là một bệnh truyền từ nhược tiên. Nghĩa là ai có bệnh ấy thì truyền cho con cái, truyền cho cả một đời người sau nữa, không sao được bao nhiêu và phải nhiều khôn sinh đẻ được.

Lời tôi nói đây quan trọng thế nào các người có biết không? Nếu có bệnh mà không chữa đi thì trong 50 năm, hoặc tiếp sau nữa giống Nam Việt tiêu diệt mất, vì người có bệnh lao thì sinh ra những con cái phần nhiều không sống được. Người có bệnh lao mà có thể sinh con đẻ cái được, thì cái sinh con cái yếu ớt, gầy mòn hôi.

Hỡi người Nam Việt, nếu các người không muốn giống Nam Việt bao mòn đi, nếu các người không muốn giống Nam-Việt tiêu diệt đi thì nên chữa bệnh đi mới được. ?

Vậy cứ viết thư cho hiệu Bảo-chế MONTÈS số 54 Paul Bert Hanoi mà bài mua một lọ BRONCHOSERUM 1$ 90 hào. Sáng và chiều trước khi ăn cơm, thì uống một thìa xúp, uống một lọ, thì 5 hãy khỏe mạnh và hết đau.

BRONCHOSERUM
Một lọ. . . 0$ 90

Vin Tonique Tonkinois
Hiệu tonique vừa bổ lại vừa ngon, rất có ích cho đàn bà ở cữ.

DẦU CÁ MỚI ĐẾN

Thật tươi, thật tốt. Dầu cá có ba thứ, thứ hung-hung (*blonde*) và thứ mũi nhỏ (*bronze*).

Thứ hung-hung (blonde) mới thực là thứ tốt. Dầu cá của hiệu *Montès* bán, quý-khách nên nhận kỹ kẻo lầm.

Thuốc chữa bệnh nan rất thần hiệu
SIROP N)
Một chai. . . . 1$ 60

Thuốc viên bổ huyết « Pilules Pinchon »
Một lọ. . . . . 4$ 45
Đổ 0$ 65 đến 9$ 10
Sáu lọ. . . . . 24 $ 50
Bổ 3$ 50 đến 3$ 70

Thuốc nước bổ huyết
« LE PEPTO KOLA ROBIN »

LE SIROP D'HÉMOGLOBINE MONTÈS
Thuốc (mầu-bổ bổ huyết)
Mỗi chai phiếu tư lít. . 1$ 60
Một lít. . . . . 3 $ 50

MORRHUOL CHAPOTEAUT
Simple ol crèosolc. Dầu cá viên sang bổ lý và dùng chữa bệnh ho

CACHETS ANTIGRIPPE
Trị bệnh sốt dịch : như bệnh grippe bệnh cảm về mùa nào thường hay hại người nhất là bệnh grippe. nhiều người phải chết trong vài ngày thì chết.

Ai có người phải bệnh ấy nên đến bán-hiệu mua 3 viên thuốc antigrippes. Thuốc này rất thần hiệu đã cứu vô số người ai cũng biết tiếng.

Giá bán mỗi viên một hào

Cách dùng : cách 3 giờ đồng hồ uống một viên rồi uống nước rõ nóng, đắp chăn cho ra mồ hôi. Hễ càng ra được nhiều mồ hôi càng mau khỏi, nếu muốn cho chóng ra mồ hôi thì uống rõ nhiều nước nóng và ở người cho nóng đến thì phải trong 24 giờ là khỏi.

Bào chế MONTÈS, 54, phố Paul-Bert, Hanoi

TRẢ TIỀN BẰNG CON-NIÊM
(Pagements en timbres-postes)

Nhiều ông gửi tiền trả bản-quán bằng con-niêm, sự ấy thiệt cho bản-quán lắm. Vậy có lời trình các ngài trừ ra những tiền đổi chỗ ở, còn thì bản-quán không nhận tiền gì trả bằng con-niêm cả.

Tòa Thượng-thẩm. — Hôm nay tòa Thượng thẩm xử những việc sau này :

Giết cướp và hối lộ. — Một người tên là Học bị cướp vào chém phải người mẹ hai nhát dao vào cánh tay. Khi nhà khỏ-chủ đi trình chánh tổng là Trần v-Tiêu, thì bắn bắt hai người thợ sơn, ăn lễ 20 đồng rồi tha không đi trình báo gì quan trên cả. Tòa Nam-án tỉnh Bắc-giang phạt 50 đồng và bắt phải bồi 20 đồng trả cho hai người bị mất lễ. Tòa Thượng-thẩm y án.

Bán thuốc không theo lệ. — Tòa Nam-án tỉnh Yên-báy phạt tên Đào-thị-An 10 ngày tù và 20 đồng về tội bán thuốc quinine của nhà-nước cao giá hơn của nhà-nước đã định. Tòa Thượng-thẩm y án như-cũ cho tội tù án treo.

Lăng mạ và dọa đánh. — Hai anh em tên Ng-đình-Hân, và Ng-đình-Phao ra ứng bầu tộc biểu không được, rồi tức mặt người tên là Bảng, cứ đi dọng đường lăng mạ và khi người ấy chạy lại hỏi thì hai anh em tên ấy tâm lại nắm lấy áo xé. Tòa Nam án tỉnh Nam-định phạt hai anh em tên ấy mỗi tên 2 đồng. Tòa Thượng thẩm tha cho hai tên ấy vì không đủ chứng cớ.

Ăn cắp và hành hung. — Tòa Nam án tỉnh Nam-định phạt tên Ng-văn-Nhung 3 năm tù về tội ăn cắp đồ đạc của người ta lại hành hung nữa. Tòa Thượng thẩm y án.

Hành hung và dọa đánh chết. — Tòa Nam án tỉnh Nam-định phạt tên Phạm-v-Hạt tức nắm Hồ 2 năm tù và 60 đồng về tội hành hung và dọa đánh chết người ta. Tòa Thượng thẩm y lời tù và tha tội phạt.

Mất chó

Hôm 2 Octobre vào khoảng từ 2 giờ đến 7 giờ tối, một con chó con loài khách (giống chó Annam) tên gọi Chou-Chou, đen tuyền, mới có một tháng.

Ai bắt được xin mang trả bà *Mít* nữ giáo-sư ở phố Puginier, số 8, Hanoi. 3334.

Tân náo-kịch ở phố Sinh-từ. — Tối hôm nọ, ở phố Sinh-từ có xảy ra một tấn náo-kịch, khiến cho ai được mục-kích cũng phải ghê thật mà thương tâm.

Số là hồi quá 7 giờ tối hôm ấy, bỗng nhiên người ta nghe văng vẳng có tiếng kêu gào thảm thiết ở đằng phố của Giám lê ; phố Sinh-từ. Thoạt kỳ thủy ai cũng ngỡ là lại đám vợ chồng nhà nào cãi nhau về chuyện ghen tuông gì đấy bởi vì những tiếng kêu gào ấy chính ở miệng một người đàn bà xuân xanh độ ngoài tuần, đầu tóc rũ rợi, đang dùng dằng chạy từ phố của Giám lên.

Thành lình người đàn bà ấy lên đến chỗ cuối phố Sinh-từ, thì thấy đám choáng ngay vào một nhà ở đó, nhảy tót giường trong buồng nhà ấy, ôm chặp lấy đứa bé mới đẻ được giảm bảy tháng đang nằm bú mẹ, cắp chặt đứa bé vào nách, rồi vớ ngay cái khố tải ở chân giường, chụp lên đầu mình mà miệng cứ gào thét những câu rất ghê gớm, chân thì ton ton toan chạy đi. Tội nghiệp đứa bé sự mặt tái xanh đi, mà cả nhà ấy ai nấy đều rụng rời nảy đổi, không hiểu duyên cớ làm sao. Bấy giờ mẹ đứa bé ra công cố sức lôi lấy con và người nhà tâm lôi người đàn bà ấy ra ngoài cửa. Tức thì người đàn bà ấy vứt ngay đứa bé xuống thềm nhà may lại vứt trúng phải cái chân rơi xuống đó, chứ nếu không, mà vứt xuống gạch thì đứa bé chẳng khỏn. Khi đem được đứa bé ra chỗ khác thì thấy nó tái mét cả người mà suốt 10 đêu ngón tay đều quắn chặt những tóc, vì khi người đàn bà kia ôm chồng lấy nó, nó sợ mà nắm chặt lấy tóc người đàn bà

Về phần người đàn bà nọ, khi người ta đã co ra được ngoài cửa, thì liền nằm xóng xượt ngay ra đó, miệng kêu khóc những cái chi chi nghe gớm chết. Mãi người ta mới cứu ra co ra ngoài cửa được một chút, và gọi lính cảnh-sát lại ; từ bấy giờ người đàn bà ấy lại càng kêu gào giã, lăn lóc khắp đường, chân tay rất đáp bằng gua ; một người cảnh sát không thể làm gì được ; sau gọi thêm người cảnh sát nữa lại, thì người đàn bà ấy lại càng làm hung, cổi cả quần áo lõa lồ ra lăn rẫy nơm rất thương tâm thảm mục, rồi lại chồm lên phá đồ cái của chẳn song của nhà nọ. Những người xúm quanh liền họ người cảnh-sát mặc quần áo cho nó và không nổ lên xe, kẻ giữ chân, người giữ tay đề kéo nó đi ; vừa đi được một quãng thì nó cắn các người giữ, rồi vùng xuống, lại lăn lóc lõa lồ dọc đường, nom rất thảm-hại. Sau mấy người ta phải trói chân tay nó lại rồi, đem lên xe bò để đem vào nhà thương. chẳng biết rõi người ấy có sống được không và liệu có chữa khỏi được cái chứng điên ấy không ?

Có người nói người đàn bà điên này vốn phải đi tha phương cầu thực ở tận trên Lao-kay, mới đi xe hỏa về tới Hà-nội chiều hôm ấy, nghe đâu lúc đi thì chồng còn, con còn, nay về thì chồng chết mà con cũng đã chết, một mình tứ cố vô thân, cho nên vì cái cảnh ngộ thương tâm mà thành ra điên ruột ; cũng có người nói người đàn bà ấy bị kẻ thù nào bỏ bùa bỏ bả gì nữa. Song không biết đâu mà chắc, chỉ biết rằng xi nhìn thấy người đàn bà hôm ấy thế thì cũng phải động lòng thương.

X. lai cảo

VIỆC BẮC-KỲ

BẮC NINH

Khuyến học hội. — Bản quyền tiền thứ IV.

MM. Lê-thế-Vỹ, Tuần-phủ Bắc-giang 15 p. ; Phan-đình-Hòe Án-sát Phủ thọ 0 p. ; Mai-toàn-Xuân, Án-sát Nam-định 10 p ; Phùng-quốc-Chí, Tri-huyện Vũ thiên 15 p. ; Ng-đức-Thạc, buôn-bán Hanoi 10 p. ; Lê-v-Lệ, giáo học tỉnh Sơn-tây 5 p. ; Ng-mạnh-Tân, giáo sư trường Tư-thục 2p.

Bản hội xin có lời cảm ơn các ngài và lục đăng bức thư của quan Phan-đình-Hòe, Án-sát Phủ-thọ đề tỏ lòng kính mến.

« Phủ-thọ lo 20 Octobre 1922

« M. Mai tướng công, thiếu bảo, « hiệp tá đại học sĩ, Tổng đốc trí sĩ, « nam tước, à Bắc-ninh.

« Kính-tiệp giấy của cụ lớn, nói về « hội Khuyến-học, vậy tôi mua cái « mandat 10 p., gửi xuống cúng vào « hội, xin cụ lớn nhận cho để nối cho « hội biết, gọi là tỏ chút lòng thành.

« Sau nây kính chúc cụ lớn khang « cường, vạ..., giáp cho việc hội « phải đạt lâu dài.

« Cụ lớn đặt ra hội Khuyến-học « này mục đích thực là hay lắm Cụ « lớn có lòng ái quốc, vì dân như « thế, ai cũng lấy làm kính phục, « chắc rằng sau nầy các tỉnh cũng « theo gương tốt, mà lập ra hội học. « sau tên cụ lớn là học hiền triết « khởi xướng ra, làm gương đầu cho « các tỉnh. Nếu các cụ tiến bối về « hưu rồi, mà còn lo việc học cho « quốc-dân được như cụ lớn thì « việc học lo gì mà chẳng phát đạt ; « đó là một điều công luận, không « phải một mình chúng tôi..... Xin « cụ lớn gắng thêm cho, để cho quốc « dân được nhờ, thật là một việc « đáng ca tụng lắm ».

Phan-đình-Hòe

Bản hội có lời bá cáo rằng : hiện nay trong hội quán đã mở một lớp học chữ Pháp từ hôm 2 Octobre, mỗi trong mấy ngày mà lớp học đã gần nhật hết ; bản hội muốn theo ý các nhà có con đi học mà định mở thêm một lớp nữa ; song thì giờ không rảnh, mà rạ có thể nhận được một số khá đông, đề khỏi phụ lòng nhân dân hàng lính mong đợi. Vậy ai muốn vào học thì phải làm đơn xin mà đem ngay ông Phùng-huy-Bích, chánh thư-ký bản hội. Hễ số xin lần nào mà đông thì sẽ theo thứ-tự mà kén thầy dạy, mà mở lớp học ấy ngay.

Các đơn thì phải có bố mẹ hay thân nhân đứng ký tên vào học cho người nhà mà nên mau mau xin ngay, kẻo chậm quá hết chỗ thì thôi không nhận nữa.

Hễ hôm nào khai trường thì bản hội sẽ gửi giấy gọi từng người đã có đơn xin học trước vài ba ngày.

Khuyến-học hội lại cảo

VIỆC KINH-ĐÔ

Sở Thương-chính tiêu-cực. — Bên hữu-ngạn sông Hương-giang giáp giới hai đập đá Tho-lộc trước là nơi cư chỉ của nhơn dân làm ăn nay đã phải thiên cư nơi khác mà nơi ấy thời nay đã khỏi công làm nữa Thương chánh tiêu cực.

Nghe rằng khi sở ấy làm xong thì bỏ sở Thương-chá ở ở nơi Sinh mà đem tất cả công việc lên nơi mới lập là sở Thương-chánh liền cuộc nầy.

Được như thế thời gia thuyền càng ngày sẽ thấy tụ hợp nơi sông Hương đông nhiên mà việc Thương mại có quan hệ với Thương-chánh rất liên lợi cho thương-nhơn ở Huế thật là một sự rất có ích lợi thuận tiện của xứ nầy khá nên mừng thay.

Gian hiểm phi thường. — Cách gần một năm nay, bản-quán có đăng một chuyện nói rằng : có một đứa gian-hiểm vô trong sự ở bạc, như là nghề đánh bài, nó mua những bộ bài tây mở phong ra mà làm dấu những con bài nào có lợi hại, rồi lại đem niêm-phong tiêm tất gởi bán khắp cùng các cửa hàng ở Huế. Người chả tiệm vô tình bèn đi mua làm gian-hiểm ấy, chỉ bán lấy hoa-hồng mà thôi. Ai không biết mua lầm phải bài ấy về, rồi lại đánh với đứa bất-lương ấy, gặp phải tay nó thời còn nói gì nữa. . . !

Vì một tin qui báu ấy nhờ bản-quán đăng ra mà từ lúc ấy về sau những kẻ mua bài về đánh đã biết đề phòng việc gian dối ấy cẩn-thận, không lầm lỗi nữa. Cách đã phòng con bài làm dấu nay đã trở bết, thời đứa bất lương ấy lại nảy ra cách khác gian dối để hại người. Cách gian dối nầy chẳng thêm lắm dấu sau lưng con bài như trước, nó lại xén bớt mỗi góc mỗi lát rất mỏng, thời ai còn lấy thước nách mà tra lại làm gì mà biết con bài ấy bị xén nên không vuông, và lại khi cắt xong nó còn thếp vàng lại y như cũ, thời ai còn biết nữa ! nó chỉ cắt có hồn con ế Nách » trong bốn giòng : « Cơ, Chuồng, Bích, Rô » mà thôi ; còn thời xén bên tả, bên hữu, hoặc ở trên, ở dưới.

Khi nó xén xong, lại cũng niêm-phong tử tế, rồi đem gởi các hàng bán mà giá lại cực kỳ rẻ. Cách gian hiểm ấy mới thi hành được ít lúc nay, nhưng cũng bị có người biết rồi ; nhưng nếu nhờ báo-chương mới có thể biết được khắp cả mà tránh hại.

Ôi ! như thế là một đứa gian-giảo, tay lên xe xuống ngựa vào thợ ra đình, bề ngoài là ông nọ ông kia, nhưng bề trong là một thằng đại-bợm, nên gớm cái mặt nó Những người hay đánh bạc xem chuyện nầy bẩn có vui lòng, nhưng chưa chắc nó còn sinh ra mưu gì khác nữa, nếu chưa biết, lại cũng bị thua, chi cho bằng không đánh bạc thời khỏi lo gì nữa.

VIỆC TRUNG-KỲ

TOURANE

Đi xem hụt. — Chiều chủ nhật 1er Octobre. mưa to như thế, mà ở lối đường từ trước công-ty Quảng-hòa-mỹ, vào ngõ Quảng-thái, lên cho đến trước cửa nhà giáo-đường nào nón, nào dù, nào người mang tơi đi đất, nào người ngồi xe kéo sắp mai, trông ra cứ vời lói-ngói, loi-ngoi, nước mưa chảy sòng-sòng, chen chân không lọt, mở mắt không ra ; người đâu mà lắm thế, đi xem cái gì mà đông thế ?

Số là có cái đám ma của người Trung-hoa làm mà chôn tại nhà Đông-phương hồi lý ngân-hàng, định đến chiều hôm ấy thì tống táng, nhưng mắc vì trời mưa gió nên phải đình hoãn lại. Đám ấy to lắm, nên thiên-hạ rủ nhau đi xem rất đông. Người ta cũng chắc rằng trời mưa như vậy thì làm thế nào đưa đám được, nhưng

(*Xem trang thứ ba*)

Trường Thể-dục

Sáng chủ - nhật đã khai trường ; nhiều học-sinh xin xá tiền luyện-tập ở trường. Vậy hội-đồng kiểm-trị nhà trường lại định cho các học-sinh đến luyện-tập mà không lấy tiền. Nhưng ai muốn giả tiền thì tùy ý.

Vậy các học-sinh từ 9 tuổi cho tới 15 tuổi, ai muốn xin đến tập - luyện ở trường thì gửi giấy đến xin ông Kiểm-đốc trường ; như đã nói trong mấy kỳ báo trước. Còn những người nhơn nếu không là học-trò thì phải giả tiền tháng là 0p. 50.

Kiểm-đốc trường lại cảo.

XIN XEM CHO KỸ

Phàm nhiều các qui-khách xem báo thấy có đăng các-bạch của bản-hiệu đến khi đi mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhờ ma lầm ra không đết được, lại viết thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời khuyên trình các qui-khách rõ cho và xin các ngài từ rày đã có lòng chiếu-cố đến bản hiệu thì xin nhớ rõ :

« Nhà Bán-thuốc Ed Montès có đồng-hồ ba chuông mặt ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 54 Hanoi.

Nay kính,
Ed. Montès.
54, Rue Paul Bert Hanoi.

BÁ CÁO VIỆC RIÊNG

Bản quán mở ra mục này, để đăng những tin bá-cáo về việc riêng, giá đăng bốn chữ tây một xu. Phàm những việc đáng ở mục này, ai kỷ tên, người ấy nhận trách-nhiệm, chớ bản quán không biết thực hư thế nào cả.

HỘI TIN-LÀNH

Đến tối chủ-nhựt này, hồi tám giờ, ở tại Nhà-thờ Ngõ Trạm, ông Mục-sư sẽ giảng về văn-đề :

ĐỜI NGƯỜI ĐÁNG SỐNG HAY KHÔNG ?

Muốn trả lời vấn-đề đó, thì phải suy-xét về :

1. *Cội-rễ sự sống của đời người ;*
2. *Giá-trị của đời người ;*
3. *Mục-đích của đời người ;*
4. *Công thủ-lao của đời người.*

Đức Chúa Jésus phán : « Ai muốn giữ-gìn đời mình thì sẽ mất, mà ai vì ta mất đời mình thì sẽ được lại. »

Xin mời các ngài đến nghe giảng
2009 **Hội Tin-lành cẩn-cáo.**

CÁC CUỘC ĐI XEM

影 SẮN-NHIÊN 景

Tối thứ sáu

CUỘI CUNG GIĂNG

Là một tấn hài kịch rất hay rất buồn cười. Ngoan mục nhất cảnh thắng Cuội ngồi gốc cây đa ở trên cung giăng.

Tối thứ bảy :

CỨU VẬT VẤT ÁN,
CỨU NHÂN NHÂN OÁN

Nguyên là tấn rất lý thú của một người quen làm quà cho bản-hội, hiện đất thành vỡ, đủ cả nhời trở cảm hai, bản-hội đem hiện liệt-qui, trước là đáng các ngoi một sự-tích rất mới rất hay, sau là có ý nhờ nhời phẩm-bình qui hoa để phủ chính tai.

CINÉMA PALACE

(Nhà chiếu-bóng lớn phố Paul-Bert)

Tuần lễ từ thứ tư 4 đến thứ ba 10 Octobre 1922

Ba bức... ban ngày thứ năm và chủ nhật chớp tối 8 giờ chiều, thứ bảy chớp 8 h. 30

CHƯƠNG-TRÌNH

THỜI-SỰ « ÉCLAIR »

« CON PHƯỢNG MẤT CON »
Bài thứ IV
Nghỉ

CAI QUYỀN NGƯỜI TA ĐƯỢC HƯỞNG HẠNH-PHÚC
Hài kịch rất lý thú, chia làm 6 hồi
Hồi IV, V và VI

CÔ LÉKING, NGƯỜI CÓ CHÍ LỚN
Hài kịch đời 2 hồi

Sáp chiếu :
Một phim ảnh tuyệt-tác của nghệ chiếu-ảnh Pathé-Frères
« INTOLÉRANCE »

Ngày nào cũng có nhạc, chỉ trừ tối thứ hai và chiều thứ bảy

華 PAO-VA 寶

28, Phố Hàng Bồ, Hanoi

既入什牌門街蒲行內河京東

Chúng tôi có lời kính trình các qui-khách biết rằng hiện chúng tôi mới có một bọn hàng rất tốt như : ngọc-thạch, hổ-phách, mặt huê cùng nhẫn, đồ bạc, đồng hồ treo, đồng hồ quả-quit, v. v. ở Hong-kong sang.



Các qui-khách có lòng chiếu cố, xin mau đi-ngọc tới bản-hiệu, kẻo mất một dịp đặc biệt, mà đồ bạc cho chi đồ vàng, kiểu lạ, kiểu mới, lối Tây, lối Tàu, bọ đều làm được cả.

Các qui-khách có lòng đặt hàng cho bản-hiệu, thì chúng tôi lại xin hết sức làm cho vừa ý qui-khách mãn-ý mới nghe.

Cuộc lạc-quyên Âu-trí-viên

Hỡi đồng-bào ! Đàn con Âu-trĩ là đàn con chung một họ nhà Hồng, tức là đàn con chung trong xã-hội. Ôi ! đàn con âu-trĩ kia, mà phải nghèo khó hỏi liều, trách-nhiệm ấy nào phải riêng một mình ai ; đàn con âu-trĩ kia, mà được manh mẽ sáng khôn, hạnh-phúc ấy cũng là hạnh phúc chung trong xã-hội ; đồng-bào ta, ai là chẳng sẵn lòng từ-tế, giúp của, giúp công, mong tạo phúc cho cuộc Âu-trĩ viên. Nay hội Khai-trí-tiến-đức mở ra một cuộc lạc-quyên suốt cả trong nước là một cuộc vĩnh-viễn mãi về sau. Kể bắt đầu từ tháng chín tây này trở đi, qui-công qui-bá, tăng-tân hàng-sản, có lòng thương đến đàn âu-trĩ ở chốn thôn-quê, kẻ ít người nhiều, ai muốn giúp vào việc công-đức này, kẻ trước người sau, lúc nào cũng được.

Hỡi đồng-bào ! ai là người nhờ hạnh-phúc mà được trùng số, nhờ hằng-vận mà được phát-tài, cũng nặc nghĩ thương đến nỗi giống nước nhà, sẻ chút hạnh-phúc riêng của mình mà lạc-quyên cho cuộc tế-độ chung trong nước.

Hỡi các bà ! làm phúc nào bằng việc làm phúc này, xưa nay các bà vẫn sẵn lòng từ-bi phúc-đức, nay các bà hà lại chẳng lạc-quyên ít nhiều để tạo-phúc cho lũ con trẻ trong Âu-trĩ-viên hay sao ? các bà mở lòng công-đức thực là phúc-đẳng hà-sa !

Hỡi các ông ! gian có dư tiền dư của, há lại chẳng nghĩ thương đến nỗi giống mà giúp đỡ cho ư ? các ông lạc-quyên Âu-trĩ-viên tức là để phúc lại mai sau cho con cháu.

Chư ông Chư bà có lòng lạc-quyên đa-thiểu thế nào, xin cứ gởi về cho ông Tổng-thủ-quĩ hội Khai-trí-tiến-đức là ông Lê-Văn-Phúc, Đông-kinh ấn-quán, số 82 phố hàng Gai, Hà-nội.

Chư ông chư bà có lòng lạc-quyên số tiền bao nhiêu cũng là phương danh qui-tính sẽ theo thứ-tự đăng lên *Nam-Phong* tạp-chí ; *Nam-Phong* lại đăng rõ cả số tiền ấy đem cấp cho những Âu-trĩ-viên làng nào. Như thế thì *Nam-Phong* tạp-chí lập thành ra một cái biểu chỉ-thu cho Âu-trĩ-viên, để cho mười mắt đều trông, mười tay đều trỏ, những tiền làm phúc, không sai-suyễn đi đâu chút nào.

Cuộc lạc-quyên này, ngài nào lạc-quyên bằng tiền-bạc hoặc bằng trái-phiếu Đai-Pháp và Đông-Pháp, bản- hội đều nhận cả.

Hội Khai-trí-tiến-đức định rằng các báo-mẫu phải dạy trẻ con đọc những bài ca và thơ mà hội sẽ đặt để ca-tụng công đức các nhà từ-thiện để giúp vào công cuộc Âu-trĩ-viên.

Hội sẽ nhân tết Trung-Thu mà đặt một tiết kỷ-niệm các công đức ấy. Những trẻ-con ở Âu-trĩ-viên đọc các bài ca-tụng ấy thì công đức các bậc ân-nhân bằn thẳn đến qui-thần.

Vậy các công cha đã nên quyên tiền giúp vào Âu-trĩ-viên để được hạnh phúc.

Trẻ con bên Giáo cũng sẽ được phép Nhà-chung cho cầu-nguyện các nhà từ-thiện theo đạo Thiên-chúa.

KHAI-TRÍ-TIẾN-ĐỨC

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

mà chiều thứ bảy thấy bài trí đồ tang nghi trong thế như vậy, cho nên các kẻ muốn đi đưa cho biết, phải thân-hành đến tận nơi để thăm tin đích thực, kẻo ở nhà sợ tiếc hụt, uổng mất một cuộc náo xem. Đám ấy tuy ở Tourane, mà phần nhiều các hội Trung-hoa ở Hội-an và Huế đến đi đưa. Nội người Tàu đã có hàng trăm bán-độc và cân đối nhiều lắm. Lại còn thuê những phường đưa linh, tập chèo, thầy tu, phường tướng, nhiệt thiết làm theo lối cũ của nước Nam. Thuê dân có đến vài trăm người khiêng gánh. Họ định rước đám đi vòng quanh thành-phố, rồi mới đem lên nghĩa-địa của Ngũ-hang, để làm ở đó ít hôm chờ chuyến tàu chẳng đem về Hải-nam an táng tại quê-hương xứ-sở. Chưa rõ đến hôm nào cất đám, mà nghe nói chiều hôm ấy họ đã làm lỗ mất hai ba chục cọp heo quay!

Nước mắm "Liên-Thành"

Là thứ nước mắm Saigon, ngon nhất, có nhiều chất bổ, chế tạo theo cách vệ-sinh và có nghị-định Nhà-nước ngày 21 Decembre 1916.

Các quí khách muốn mua buôn hay mua lẻ xin hỏi ở hiệu

QUẢNG-HƯNG-LONG

Số 79, Phố hàng Bồ, Hanoi

2078



DẦU XỨC TÓC THƯỢNG HẠNG HAHN :
Dùng nó sạch dầu — Mượt tóc
Tốt tóc ra — Hết gầu

Các quí-khách đến thử hai xin cứ bảo xức thử đầu này

Chai thật đẹp . . . 14 fr. 60
Chai lớn . . . . . 6 . 00
Chai nhỏ . . . . . 3 . 75

Mua tên chỉ thì được giá hạ

BÁN TẠI:
GRANDS MAGASINS RÉUNIS
(Nhà Gô-đa cũ)
Trên gác có bày đồ chơi

2074



Những chứng đã kể trên kia sinh ra có độ là, bởi vì sâu máu. Phải bệnh thì ngứa ngáy rất là khó chịu. Muốn chóng khỏi nên dùng thuốc:

Dépuratif Richelet

mà các lương-y cả toàn-cầu điều cho là công-hiệu nhất. Dùng nó thì bệnh dù mới hay lâu cũng diệu khỏi cả; chẳng những chữa được các chứng ấy mà thôi lại trừ cả các chứng đau xương, nhức đầu.

LỚ	BẮC-LẠO
cai 24 ngày	thì
khỏi	4 tháng

Thuốc này có bán ở các hàng tục-hợp to

THUỐC DRAGÉES RABUTEAU
(hiệu đầu rồi)

Người bị bệnh giập và bệnh sốt rét thường hay thấy trong mình mệt nhọc mà lại rất là lâu khỏi. Khi bị bệnh thì nhức mỏi-mệt, yếu-đuối đi, đánh trống ngực, ăn không ngon, ngủ không yên, đau lưng đau mình, khó thở, mệt nhọc lạ thường.

Chẩn huyết kém hẳn đi, thì thì nên hễ ngày vào cho chẩn huyết những chất đã hư đi trong khi ốm là : chất sắt, như thế mà dùng thuốc Dragées Rabuteau (hiệu đầu rồi) thì không còn gì để khỏi hơn nữa.

Uống thuốc ấy hễ vào đến dạ giây thì tan ngay, không sợ nguy hiểm gì cả. Chỉ trong vài hôm lại thấy khỏe mạnh như thường ; những người nào bị bệnh giập mới khỏi, yếu đuối, đau lưng, đau mình, đau dạ giây, hay đánh trống ngực mà dùng thuốc này thì thấy khoan khoái la lùng. Chỉ uống độ vài lọ thuốc Dragées Rabuteau (hiệu đầu rồi) này thì lại khỏe mạnh như thường.

Ở các hàng bào-chế lớn đều có bán cả.

2084

HIỆU BÀO-CHẾ VÀ LUC-HO'P

CHẾ THUỐC CHO NGƯỜI ĐẠI-PHÁP VÀ NGƯỜI AN-NAM

Ed. MONTÈS

Quan Bào-chế hạng nhất, Hà-nội, phố Paul-Bert, số 84

HÓA-HỌC CHẤT
và các thứ thuốc bào-chế

THUỐC ĐAU MẮT
Hiệu BONNET-CARD, trị các thứ đau mắt

THUỐC SOLUTION R. của ông HOLBÉ *để chữa a-phiện*
SOLUTION R. HOLBÉ
2 $ 80 một chai

Theo luật mới : Muốn dùng thuốc này phải xin đơn quan Bảo-hộ người Pháp thì mới có thể mua được.

Gouttes « MÉTHARSINATE »
1 $ 00 một lọ

Thuốc sổ sơ, khai thông-tiện, mát không nhiễu lao việc gì, dùng thuốc này hơn (Cm.)

Mấy thứ bào-chế tùy ban :

Các thứ thuốc nước đựng lọ kín đã tiêm vào da như thuốc hộ CACODYLATE DE SOUDE

Thuốc tiêm gai-lí 2 $ 14, *trị bệnh Giang-mai*

Tuốc-no-dô SIROP PECTORAL *dặc-cả, bổ-mũi. Thuốc lạo chỉ người lớn dùng được thôi*

Thuốc lậu hiệu MONTÈS

thuốc nước — 2 $ 00 lọ 30 viên
thuốc bột — 2 $ 00 một chai

Chữa các chứng lậu : chẳng kì mới hay cũ, nặng thuốc cachets antiseptiques và thuốc thuốc blennorrhagie của Bào-hiệu thì chắc khỏi. Thuốc này đã chữa được cả số người phải bệnh lậu.

Gouttes « VIRGINIE »
1 $ 00 một lọ

Trị những bệnh đau bộ nhớ. Kinh-nguyệt không đều, hay ra khí hành kinh đau bụng mình mẩy, như đau bụng, sưng-nước, uống thuốc này đều mau khỏi. Thuốc này đã chữa được cả số người phải bệnh này.

ĐỒ BUỘC THUỐC
ĐỒ DÙNG ĐỂ THÍ-NGHIỆM HÓA-HỌC

ĐỒ MÔ-SỐ
Kính-ấm, đồ-ánh, thuốc-ánh hiệu LUMIÈRE và JOUGLA và giấy-ánh, thuốc *Citrate* và thuốc *Bromure*
Bán cuốn và bán bao kín

Bán rất rẻ và bán lẻ

« THUỐC DẺRÉ »
0 $ 90 một chai 1/4 litre

Trị bệnh giang-mai lắt-lẻ mới hay có. Dùng thuốc này rất thì nên uống thuốc này cho tiện ngợi. Dùng thuốc khác rất rắng chẳng chữa được, uống thuốc này thì mấy chẩn khỏi hẳn. Được ! Thuốc này rất hay, rất quí : ai chẳng hay gì đến sự tinh đau, lọ lỗ sơ cho người có bệnh.

Muốn dùng thuốc này thì không thì nên mua mấy chai lớn litre. Giá có 2 $ 00 mà thôi

Một tin mừng cho các hiệu xe

Công-ty đồng xe « SOCIÉTÉ FRANÇAISE DE TRANSPORTS », 7, Boulevard Bobillot, Hanoi mới có hàng bán Pháp sang nhiều lắm. Lốp hạ tới 50 %, xin tiệm có ở buôn như sau này

		Trước hàn	Bây giờ
Trục xe cao su	mỗi chiếc	25 $ 00	14 $ 00
Vành bánh khoan rồi	— đôi	12 00	7 00
Vay hoa cũ mũ ốc	— trăm	12 00	4 00
Dịp tây	— đôi	16 00	8 00
Vải cả nhông rộng 1 m 20	— thước	3 20	2 50
Vải đa đặng lựa	— thước	3 00	2 50
Lốp M chelin	— đôi	15 00	13 00
Ruột Mic cíc	— đôi	4 00	4 50

Các nhiều thứ hàng nữa cũng có ra giá, nhưng nếu bác xuống dưới 7 francs thì lại tính giá khác.

Cứ viết thư hỏi : PHÁP-THƯƠNG VẬN-TẢI HỘI
Số 7, cạnh trường Y-viện — Giấy nói số 73.

2008

CAFÉ, RESTAURANT HOTEL DES COLONIES

TRUNG-BẮC KHÁCH-SẠN

Chính-quán lại phố hàng Trống, số 80 ngay cửa Nhà-Thờ Phụ-quán có vườn hoa rộng rãi, ở số 68 cũng phố ấy

Đủ các cách tiện lợi và lịch-sự theo lối ăn ở của người Âu-châu

Bán-sẹn thừa tiếp các quí-khách Tây-Âu và Đông-Á cũng một cách bình-đẳng, mà lại để tùy ý cho các ngài, người Nam-Việt hoặc người Trung-hoa, muốn ăn, ở, hoặc uống rượu chỗ biệt-tịch cũng được, và cũng một giá tiền.

Phụ-quán cũng có giấy nói trực tiếp với chính-quán 2049

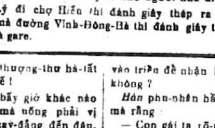
LỆ MUA BÁO

Xin nhắc lại để các ngài quyết-báo biết rằng : tiền mua báo thì phải trả trước. Vậy xác-liệt qui ông nào mua thì gửi tiền cho : bà không có tiền gửi thơ giấy mua thì bản-quán không trả lời. — Mua báo thì tính từ đầu hoặc giữa mỗi tháng tây trở đi cho gọn

Nhà Báo-mới « TÂM-TÂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sang.

NGÀY NÀO CŨNG CÓ XE THƠ CHẠY

Công-ty PHẠM-VĂN-PHI



ĐƯỜNG YÊN-LÝ đi CHỢ HIẾU : Ở ga YÊN-LÝ chạy hồi 8 giờ rưỡi sáng sau chuyến xe lửa thứ nhất đi Đông-Anh ; ở Đông-Anh về Yên-Lý, Ở CHỢ HIẾU (Phú-Qui) đi hồi 1 giờ chiều sau khi xe lửa Yên-Lý sau lúc chuyến xe lửa về Vinh và Bến-Thủy.

ĐƯỜNG VINH VỀ HÀ-TĨNH : Ở VINH đi hồi 4 giờ sáng sau khi chuyến xe lửa thứ nhất ở Huế ra.

Ở ĐỒNG-HÀ ra hồi 8 giờ sáng sau khi chuyến xe lửa thứ nhất ở Huế ra.

Auto-Postale

Công-Ty chúng tôi xin trình qui-khách biết rằng : kể từ mồng năm tháng giêng tây này, ngày nào chúng tôi cũng có xe chạy chở thơ và hành-khách ở ga Yên-Lý về Phú-Qui và Phú-Qui ra ga Yên-Lý. Ở Phú-Qui có 3 phiên chợ Hiếu buôn bán rất đông nên chúng tôi cũng có xe chạy chở thơ và hành-khách ở đây đi lại có hàng-hóa gì xin cứ giao cho bản-ty chở, tính giá phải chăng.

Các qui-khách đi lại đường Vinh-Đôngha nên đi xe thơ thì được cẩn thận hơn, nhưng khi lấy về nên có ý kẻo lầm đi vào xe khác. Muốn khỏi sự lầm lẫy, xin liệt qui khách đánh giây thép trước cho bản ty, thì khi bản ty nhận được giây thép sẽ cho xe ra đón hay là cho người nhà đi đón.

Đường Yên-Lý đi chợ Hiếu thì đánh giây thép ra PHẠM-VĂN-PHI Yên-Lý gare ; — mà đường Vinh-Đông-Hà thì đánh giây thép cho PHẠM-VĂN-PHI Đông-hà gare.

2012

Société des Phosphates du Tonkin

Bureaux et Usine à Haly-Haiphong

NÊN CẦN THẬN — Chúng tôi kính trình các quí khách hiểu rằng chúng tôi mới bắt được mấy người nhà quê mua trứ đem rả nhỏ đất sét để làm phốt-phát (phosphate) giả để bán và bảo giả rẻ hơn giá Phốt-phát thật.

Bột phốt-phát thì hơi giờ giống nhỏ hơn nên thứ bột khác, không có thứ bột nào nhỏ bằng.

Vậy cần qui khách khi mua phốt-phát, đừng nên tham rẻ mà mua phốt phát-phát giả, vì nếu nếu thật để bao phốt-phát ra ruộng, cần thấy bột không được nhỏ thì đừng nên mua.

Nếu mua Phốt-phát mà nghi hoặc là giả thì nên gửi mẫu đến cho chúng tôi thử xem. Song nên xi kín. Được người bán phốt-phát giả mà mách bảo cho chúng tôi biết, chúng tôi có thưởng 20$00.

Giá PHỐT PHÁT. — Phốt phát bán tại nhà máy ở Haiphong giá như sau này :

32$ 00	một tấn (1e tonne de 1000 kilos)	hiệu « PH. 32/1 ».
27 00	—	hiệu « PH. S ».
20 00	—	hiệu « PH. E ».

Phốt phát bột — PH. 19/21 « để bón ruộng đất chua, đất mặn

Phốt phát hột — PH. S « để bón ruộng đất ngọt. Bột phốt phát hiệu này thì nhỏ hơn bột phốt-phát hiệu « PH. 19/21 ».

Phốt phát hiệu « PH. E » để bón ruộng đất ngọt. Bón ruộng đất chua, đất mặn thì lại càng tốt lắm.

Phốt phát hiệu « PH. E » này là một thứ phốt phát chúng tôi mới chế ra nó chịn lắm máy thứ bột Potasse (đột-tạt) ở bên Tây đem sang.

Dùng thứ phốt-phát hiệu « PH. E » này mà bón cho thứ rau (Salades) nhất là bắp cải thì thật là tốt lắm.

CÁCH DÙNG. — Một một mẫu vải bón bao là 200 cân tây vải trước năm mười ngày rồi cày cũng trộn đều hay cày trước năm mười ngày rồi vãi phốt-phát cũng được.

MUA LẠI BAO KHÔNG. — Bao gai không (sac en jute vide) hãy còn lành lặn mà đem lại giá lại mà mấy ở Haiphong thì giá mỗi một cái là một hào chỉ (0$10) Nếu bao rách và hơi chắp thì chúng tôi không nhận nữa.

Người có quí khách cần hỏi sau điều gì nên thì xin cứ lại nhà giây thép tới ở tại nhà máy ở Ha-Lý Haiphong, chúng tôi xin tiếp, hay gửi giây đến cho chúng tôi xin số giá lời ngay.

2031

Sà phòng Chất nhờn

CO BA

Dầu Nước xức đầu

PACHOD Frères & Cie LYON

2056

No 203

TÁI-SINH-DUYÊN

(Sự-tích Mạnh-lệ quân)

NGUYỄN-BỒ-MỤC *dịch thuật*

Vua *Thanh-tôn* nói : Người nầy thật là *Mạnh-lệ-quân* đó, không phải khi quân đâu !

Mạnh-sĩ-nguyên ngẫm-nghĩ hồi lâu, sinh được một kế, mới hỏi nàng *Nam-kim* rằng :

— Mấy đã nhận là con gái ta thì mấy kể những sự-tình về trước cho ta nghe.

Nàng *Nam-kim* kể lể những chuyện từ ngày 3 tháng 3 năm trước mở cuộc thi bắn để kén rể. Đến ngày 8, quan Bố chính họ *Tần* tâm mồi, đưa đồ sính-lễ đến. Qua năm sau, quan Thừa-tướng họ *Kỷ* phụng chỉ chủ - hôn, ngày 28 tháng 3 đưa đồ sính-lễ đến, đến năm ngày mồng một tháng 4, tôi cải-trang đi trốn. Đi đến nhà *Mạnh-long*, vào ở dạy học. Đến ngày 22 tháng 6 nhằm ngày chúc - thọ của *Hạng-long*, tôi say rượu nằm ở thư-phòng, quên không tháo giầy, đứa học-trò nhỏ tháo giầy hộ tôi, thành ra lộ chiếc giầy thêu ở trong. Tôi phải nói dối là con gái họ *Vương*, vì chồng đi buôn vắng, cha mẹ ép gả cho người khác, vậy nên tôi mới thế thiết mà trốn đi. Hai vợ chồng *Hạng-long* nghĩ thương tình tôi, nhận làm nghĩa nữ. Từ đó đến tôi một cách rất tử-tế.

Mạnh sĩ-nguyên nói :

— Năm trước cha con Trung-hiếu-vương đẹp yên giặc Phiên được phong vương-tước, sao bấy giờ mấy không ra nhận mà lại để chậm đến bấy giờ, đó là một điều khả-nghi.

Nàng *Nam-kim* nói :

— Khi nhà *Hoàng-phủ* được phong vương-tước mà con không ra nhận vội là con còn muốn thử xem chàng có nghĩ đến tình xưa hay không ?

Mạnh-sĩ-nguyên lại hỏi :

— Khi mấy rốn đi, có để lại những vật gì ?

Nàng *Nam-kim* mới thuật rõ là k'ni bước ra đi có để lại một bức tranh, cũng một phong thư tiến cử *Tô-đình-tuyết* để gả thay, vân vân. Nàng lại đọc được cả những lời trong thư và bài thơ đề trong bức tranh, không sai một chữ nào.

Vua *Thanh-tôn* và *Lệ-minh-đường* đều ngợ nàng *Nam-kim* có phép quí-thuật, mới đồng-thanh mà rằng :

Người con gái này đích phải rồi ! Nếu không thì sao lại biết được cả những lời trong thư và bài thơ trong bức tranh ? *Mạnh* thượng-thư hà-lất lại đa nghi nhỉ.

Mạnh sĩ-nguyên bấy giờ khác nào như người cầm mà nỗng phải vị hoàng liên, dầu cay-đắng đến đâu, cũng không thể nói ra được. Muốn hỏi vặn nàng *Nam-kim* thì câu nào nàng cũng trả lời được trôi chảy. Bấy giờ *Mạnh - sĩ - nguyên* bắt-đắc-dĩ qui xuống tâu rằng :

— Muôn tâu bệ-hạ ! con gái đến năm 12 hoặc 13 tuổi thì thường ở riêng phòng, cha con ít khi thường-kiến. Và nó trốn đi đã mấy năm nay, kẻ họ-hàng cũng không thể nhớ mặt được, vậy xin cho kẻ họ-hàng gọi lão-hề đến đây thì mới có thể phân biệt được thực giả.

Vua *Thành-tôn* ngợi thầm : *Mạnh-sĩ nguyên* thật là giả lắm, có phải con mình nay không mà cũng không biết thì còn nói chi nữa ! Nghĩ vậy, mới cười mà phán rằng !

— *Mạnh* thượng thư-giả-lắn, còn ngờ chưa phải con mình, đợi có hiền-thê đến, rồi mới chịu nhận. Nếu vậy thì trẫm cho phép nhà-ngươi về gọi hiền-thê đến.

Mạnh sĩ-nguyên lui ra, lên kiệu về phủ, vào thuật chuyện cho *Hàn* phu-nhân nghe và bảo rằng :

— Phu nhân mau-mau theo tôi vào triều để nhận lấy xem có phải không ?

Hàn phu-nhân hằm hằm nổi giận mà rằng

— Con gái ta rõ-ràng là *Lệ* thừa-tướng rồi, nay lại còn con gái nào nữa.

Mạnh - sĩ nguyên lại thuật hết những lời của nàng *Nam-kim* nói ở trong triều cho *Hàn* phu-nhân nghe và bảo rằng :

— Tôi muốn phu-nhân hỏi vặn nó mấy câu cho nó không thể nói được nữa.

Hàn phu-nhân nói :

— Vâng ! để tôi xin đi !

Nói xong, tức-khắc lên kiệu thẳng lối ngọ-môn, vào sụp lạy ở trước sân rồng. Vua *Thành tôn* truyền cho *Hàn* phu-nhân đứng dậy, nàng *Nam-kim* với-vàng chạy đến nắm lấy mà kêu lên rằng :

— Thân-mẫu ơi ! thương hại cho thân con, bấy giờ con mới được gặp mẹ !

Hàn phu-nhân cười nhạt mà đáp rằng :

— Mày nhận ta làm mẹ, nhưng ta thì chưa dám nhận mày làm con. Dung mạo mày dẫn hơi giống con gái ta thật, chỉ vì thân-thể đầy-đà, ta dám quyết mày là con gái một nhà phú-hộ nào, chứ không được đốt-cách thanh-tú như con gái ta thì đối ta thế nào nỗi.

Nàng *Nam-kim* nói :

— Con được vợ chồng *Hạng long* quá yêu con, cho được ăn uống lắm bổ, thành ra thân-thể đầy-đà, không đến nỗi gầy gò như năm trước. Hay giờ thân-mẫu không nhận con, thật khiến cho con đau lòng.

Nói xong hai hàng nước mắt chảy xuống dòng-dòng. Vua *Thành-tôn* ngồi thêm ; người con gái này thật là một tay hùng-biện, chỉ bằng trăm cô ép *Hoàng-phủ thiếu-hoa* phải làm lễ thành-thân. Nghĩ vậy, mới bảo *Hàn* phu-nhân rằng :

— Cần nói lẩy cũng rất có lý, Nhà-ngươi nên xét kỹ, chớ để oan-khổ cho con gái.

Hàn phu-nhân nghĩ thầm : con gái ta rõ ràng là *Lệ* thừa-tướng rồi, nhưng thánh-thượng đã giáng-chỉ : hễ ai còn ngờ-lạn điều *Lệ* thừa-tướng thì tức thì xử trảm. Nay người con gái này nói dối ra đây, mà ta lại không dám nói *Lệ* thừa tướng là con gái ta, thế thì bấy giờ là chỉ còn cách làm cho ra sự giàu đối của người con gái này.

Có ý đã định, mới nắm lấy tay áo bên tả của nàng *Nam-kim*, kéo bàn tay ra mà tâu với vua *Thành-tôn* rằng :

— Trông cái tay này đã biết không phải là con gái thân-thiếp.

Vua *Thành-tôn* nói :

— Cái tay trắng trẻo kia cũng là tay đẹp, cớ sao lại bảo rằng không phải ?

Hàn phu-nhân tâu rằng :

— Con gái thân-thiếp, cái tay rất lạ ! Trong bàn tay mềm mại như đóa hoa sen, mà 5 đầu ngón tay như 5 cái búp-măng vậy. Còn cái tay này mập-mạp, quả là con gái một nhà phú hộ nào, xin bệ-hạ soi xét.

Nàng *Nam-kim* có ý kinh ngạc, nhưng cũng cãi rằng :

— Chỉ vì tắm bổ nhiều quá, thành ra mập-mạp, sao thân-mẫu lại đa nghi như thế !

Vua *Thành-tôn* nghe nói, liền phán rằng :

— Con gái nhà-ngươi trốn đi 3, 4 năm nay thì trong khi đây thì, tiền-nhiên tay chân tháo-thả phải có biến cải, không nhất-định như trước được.

Hàn phu-nhân không biết nói thế nào. Nàng *Nam-kim* thừa thế tâu rằng :

— Bệ-hạ thật là bực thánh-minh, cần nói ấy rất có lẽ phải !

(Còn nữa).